Załącznik do uchwały
Nr .....
Rady Powiatu w Pile
z dnia .....

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pilskim na lata 2023 -2032

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile

PIŁA | WRZESIEŃ 2023

SPIS TREŚCI

1. Wstęp ... 3
2. Diagnoza sytuacji społecznej w Powiecie Pilskim ... 4
   - 2.1. Uwarunkowania demograficzne w Powiecie Pilskim ... 4
   - 2.2. Ochrona zdrowia w Powiecie Pilskim ... 6
   - 2.3. Oświata oraz nauka ... 7
   - 2.4. Aktywność społeczna ... 7
   - 2.5. Mieszkalnictwo ... 8
   - 2.6. Dostępność ... 8
   - 2.7. Placówki Pomocy Społecznej oraz pieczy zastępczej w Powiecie Pilskim ... 10
   - 2.8. Podmioty ekonomii społecznej ... 12
   - 2.9. Korzystający z pomocy społecznej ... 13
   - 2.10. Piecza zastępcza ... 20
   - 2.11. Finansowanie pomocy społecznej ... 21
   - 2.12. Bezrobocie ... 23
   - 2.13. Ukraińcy uchodźcy na terenie Wielkopolski ... 24
3. Główne problemy i potencjał Powiatu Pilskiego w zakresie pomocy społecznej ... 25
   - 3.1. Dziecko i rodzina ... 25
   - 3.2. Uzależnienia i przemoc ... 26
   - 3.3. Niepełnosprawność oraz polityka senioralna ... 28
   - 3.4. Wsparcie instytucjonalne ... 29
4. Założenia Strategii ... 30
   - 4.1. Cel nadrzędny, cele strategiczne i cele operacyjne ... 30
   - 4.2. Kierunki działań oraz wskaźniki ... 32
5. Ramy finansowe Strategii ... 41
6. Podmioty realizujące zapisy Strategii ... 42
7. Monitoring i ewaluacja Strategii oraz jej aktualizacja ... 50
8. Podsumowanie ... 50
9. Bibliografia - źródła danych ... 52

Spis tabel, wykresów ... 52

1. WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pilskim na lata 2023 -2032 jest kluczowym narzędziem strategicznym służącym rozwiązywaniu problemów społecznych, które opiera się na diagnozie sytuacji w powiecie i na jej podstawie przedstawia działania proponowane do realizacji w celu poprawy zastanych warunków.

Obowiązek opracowania, przyjęcia oraz realizowania strategii na szczeblu powiatowym wynika z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),

Warto zaznaczyć, że potrzeba jej przygotowania i wdrożenia wynika również z zaangażowania władz powiatu, jego jednostek organizacyjnych oraz pozostałych podmiotów zaangażowanych w pomoc społeczną działających na terenie Powiatu Pilskiego, których motywacją jest podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązywanie istniejących problemów społecznych. Wyżej wymieniona ustawa precyzuje również składniki, jakie powinny wchodzić w skład strategii, a są to m.in.:

1. diagnoza sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
    - celów strategicznych projektowanych zmian,
    - kierunków niezbędnych działań,
    - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
    - wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pilskim na lata 2023 - 2032 ma na celu zapewnienie odpowiednich warunków i efektywnych narzędzi służących pomocy osobom potrzebującym wsparcia w życiu społecznym oraz zawodowym, a także zagrożonym wykluczeniem społecznym. Strategia ma także na celu opracowanie spójnego systemu pomocy społecznej w powiecie, a aby to osiągnąć należy opracować cele strategiczne, operacyjne oraz zawarte w nich kierunki działań. Dokument uwzględnia także potrzeby różnych grup społecznych oraz zagrożonych wykluczeniem - w tym rodziny i dzieci (w tym te w pieczy zastępczej), osoby niepełnosprawne, starsze, uzależnione, zagrożone przemocą oraz uchodźców w szczególności z Ukrainy, przez co stanowi on podstawę do wzmocnienia i polepszenia warunków życia wszystkich mieszkańców, a w szczególności tych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Prace nad strategią poprzedzone zostały szczegółową analizą sytuacji społecznej Powiecie Pilskim, która opierała się na uwarunkowaniach demograficznych, szczegółowej analizie infrastruktury społecznej, (obejmującej mieszkalnictwo socjalne i komunalne, oświatę oraz naukę, kulturę, ochronę zdrowia, rekreację i kulturę fizyczną, a także szeroko rozumianą pomoc społeczną) oraz analiza danych dotyczących realizacji działań dotyczących pomocy społecznej realizowanych w powiecie. Dane niezbędne do opracowania diagnozy problemów społecznych uzyskano od Starostwa Powiatowego w Pile, jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań publicznych w sferze pomocy społecznej oraz ze statystyk publicznych dostępnych w internecie.

W celu lepszego zobrazowania sytuacji dotyczącej pomocy społecznej w Powiecie Pilskim przeprowadzono warsztaty diagnostyczne, których uczestnicy wskazali główne problemy i potencjały w czterech grupach tematycznych:

- dziecko i rodzina (w tym ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia pieczy zastępczej),

- uzależnienia i przemoc,
- niepełnosprawność oraz polityka senioralna,
- wsparcie instytucjonalne.

Aby podjąć wyznaczyć jak najbardziej adekwatne kierunki działań do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pilskim na lata 2023 -2032 przeprowadzono także warsztaty strategiczne, których uczestnicy wskazali proponowane przez nich kierunki działań w poszczególnych grupach tematycznych:

- dziecko i rodzina (w tym ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia pieczy zastępczej),
- uzależnienia i przemoc,
- niepełnosprawność oraz polityka senioralna,
- wsparcie instytucjonalne.

Tego typu analiza, w której realizację duży wkład mieli różnych jednostek organizacyjnych oraz pozostałych podmiotów zaangażowanych w pomoc społeczną, w dużym stopniu pomogła określić główne problemy społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Powiatu Pilskiego, a także cele strategiczne oraz operacyjne, a także kierunki działań, których realizacja znacznie wpłynie na rozwiązanie problemów społecznych na terenie Powiatu Pilskiego. W dokumencie określono także jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów operacyjnych, sposób monitorowania i ewaluacji działań wynikających z zapisów strategii, a także wskazano potencjalne źródła finansowania.

Warto zaznaczyć, że pełna realizacja zapisów wynikających ze strategii wymaga ścisłej współpracy zarówno jednostek działających w obszarze pomocy społecznej, ale również tych związanych z szeroko rozumianą polityką społeczną.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W POWIECIE PILSKIM

Powiat Pilski leży w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Wschodnia granica powiatu stanowi fragment granicy województwa wielkopolskiego. Sąsiaduje z powiatami: od północy: złotowskim, od północnego – zachodu: wałeckim - woj. zachodniopomorskie, od wschodu: sępoleńskim i nakielskim – woj. kujawsko pomorskie, od południa: wągrowieckim, chodzieskim, czarnkowsko-trzcianeckim.

W skład Powiatu Pilskiego wchodzą: gmina miejska Piła, gminy miejsko – wiejskie: Łobżenica, Ujście, Wyrzysk, Wysoka, Kaczory, gminy wiejskie: Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie, Szydłowo.

2.1. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE W POWIECIE PILSKIM

Dane demograficzne dla Powiatu Pilskiego wskazują na duże wewnętrzne zróżnicowanie struktury wiekowej ludności oraz migracji. W 2020 roku powiat zamieszkany był przez 135 477 mieszkańców, natomiast w 2012 roku przez 138 406 osób. Oznacza to, że w tym okresie odnotowano spadek liczby ludności powiatu o 2,1%. Warto zwrócić uwagę, że spadek liczby ludności dotyczył 7 z 9 gmin powiatu pilskiego. Największy spadek odnotowano w gminie Wysoka (-4,9). Wzrost ludności odnotowano w gminach Szydłowo (9,9%) i Kaczory (1,2%), zlokalizowanych w sąsiedztwie Piły.

Tabela 1. Stan liczby ludności (2012/2020)

Jednostka terytorialna	2012	2020	Zmiana %
Powiat Pilski	138 406	135 477	-2,1%
Piła	74 930	72 527	-3,2%
Białośliwie	4 966	4 809	-3,2%
Kaczory	7 787	7 883	1,2%
Łobżenica	9 792	9 468	-3,3%
Miasteczko Krajeńskie	3 231	3 147	-2,6%
Szydłowo	8 500	9 341	9,9%
Ujście	8 118	7 946	-2,1%
Wyrzysk	14 226	13 835	-2,7%
Wysoka	6 856	6 521	-4,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza demograficzna dla Powiatu Pilskiego, opracowana na podstawie zmian liczby ludności w okresie pomiędzy 2010 a 2020 rokiem wskazuje przede wszystkim, że zjawiska depopulacji będą się pogłębiać. Szczególnie zjawisko to nabierze na dynamice po 2030 roku. Jest to związane z powojennym wyżem demograficznym. Jednocześnie wraz z postępującą depopulacją zmniejszać będzie się potencjał ilościowy ludności w wieku produkcyjnym a zwiększać będzie się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Warto dodać, iż w perspektywie 2050 roku do kategorii wieku poprodukcyjnego przejdą osoby urodzone w wyżu demograficznym lat 70 i 80-tych XX wieku. Nastąpi dalszy ilościowy wzrost liczby ludności w wieku senioralnym, co wpłynie na sposób funkcjonowania społeczeństwa, rynku pracy, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, szeregu usług publicznych w wymiarach ponadlokalnych. Zwiększy się konkurencja o ograniczone zasoby ludzkie.

Wykres 1. Prognoza demograficzna dla Powiatu Pilskiego – stan ludności wg wybranych grup wieku w perspektywie 2050 roku

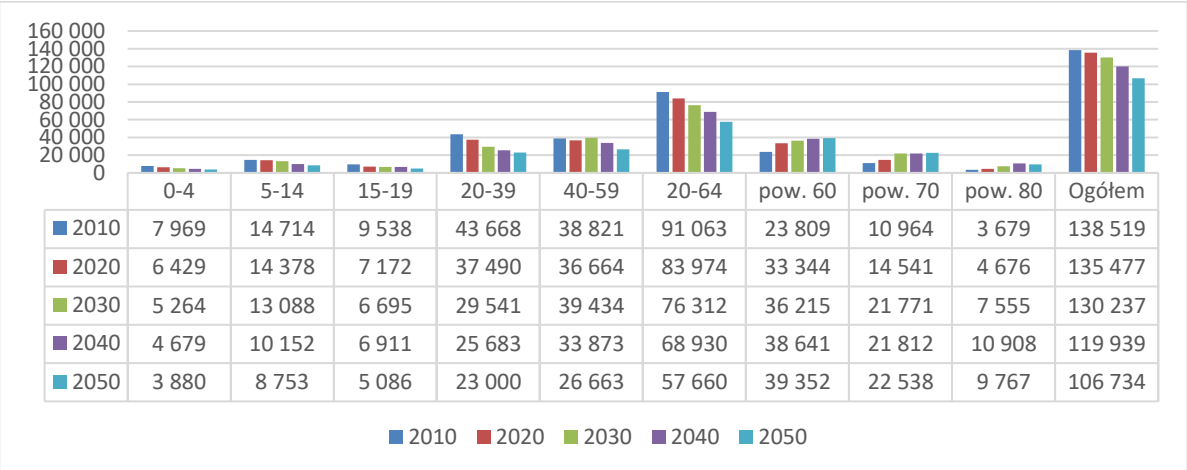

	0-4	5-14	15-19	20-39	40-59	20-64	pow. 60	pow. 70	pow. 80	Ogółem
2010	7 969	14 714	9 538	43 668	38 821	91 063	23 809	10 964	3 679	138 519
2020	6 429	14 378	7 172	37 490	36 664	83 974	33 344	14 541	4 676	135 477
2030	5 264	13 088	6 695	29 541	39 434	76 312	36 215	21 771	7 555	130 237
2040	4 679	10 152	6 911	25 683	33 873	68 930	38 641	21 812	10 908	119 939
2050	3 880	8 753	5 086	23 000	26 663	57 660	39 352	22 538	9 767	106 734

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmiany demograficzne spowodują wzrost ilościowy problemów społecznych, wśród których będą samotność, ubóstwo, choroba, niepełnosprawność. Te problemy pogłębiane będą przez odpływ młodych

osób. Powyższe problemy wymuszą zorganizowanie nowego modelu systemu pomocy społecznej, w tym w wymiarach organizacyjnym, finansowym, przy większym włączeniu społecznym. Problemy społeczne, w tym dotykające osoby starsze, będą barierą dla aktywności zawodowej osób, które opiekują się osobami zależnymi. Pogłębi to spadek dochodów oraz zjawisko ubóstwa. Warto przy tym dodać, iż Powiat Pilski dysponuje rozwiniętym, zintegrowanym potencjałem instytucjonalnym pomocy społecznej. Zadania z obszaru pomocy społecznej w powiecie realizują: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Pile oraz domy pomocy społecznej. Na terenie powiatu funkcjonuje pięć domów pomocy społecznej o charakterze stacjonarnym, całodobowym i zasięgu ponadgminnym.

Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej powiatu skoncentrowane są m.in. na wspieraniu rodziny, organizowaniu opieki zastępczej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych oraz pomocy osobom zagrożonym marginalizacją społeczną i zawodową.

Główne problemy działalności placówek pomocy społecznej powiatu dotyczą dostosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, problemów kadrowych oraz niewystarczających środków finansowych na wykonanie koniecznych inwestycji zapewniających rozwój i unowocześnienie bazy materialnej oraz pozyskanie profesjonalnego personelu.

2.2. OCHRONA ZDROWIA W POWIECIE PILSKIM

Opiekę zdrowotną zapewniają mieszkańcom Powiatu Pilskiego liczne publiczne i prywatne przychodnie oraz gabinety lekarskie. Główną placówką jest Szpital Specjalistyczny w Pile – samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, którego głównym celem jest zaspokajanie potrzeb zdrowotnych mieszkańców miasta Piły i Regionu Północnej Wielkopolski. Wschodnią część regionu obsługuje Szpital Powiatowy w Wyrzysku Sp. z. o. o. Znaczącą placówką służby zdrowia jest także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ars Medical Sp. z o. o. w Pile.

Wg danych GUS w 2020 r. w Powiecie Pilskim funkcjonowały 63 przychodnie ogółem (o 8 więcej w porównaniu do 2012 r.). Na 10 tys. ludności powiatu przypadało 5 przychodni (podmiotów ambulatoryjnych), porównywalnie do województwa, a nieznacznie mniej w stosunku do kraju. Dostępność do opieki lekarskiej w powiecie w okresie od 2012 r. uległa poprawie (wzrost o 25% wskaźnika przychodni na 10 tys. ludności). Wskaźnik lekarzy przypadających na 10 tys. mieszkańców w 2019 r. w Powiecie Pilskim (24,2) był niższy w porównaniu do danych województwa (36,7) oraz kraju (58,8). Warto zwrócić uwagę, że od 2013 roku jedynie w Powiecie Pilskim odnotowano spadek tego wskaźnika (-13%).

Wykres 2. Lekarze na 10 tys. ludności w 2013 i 2019 roku

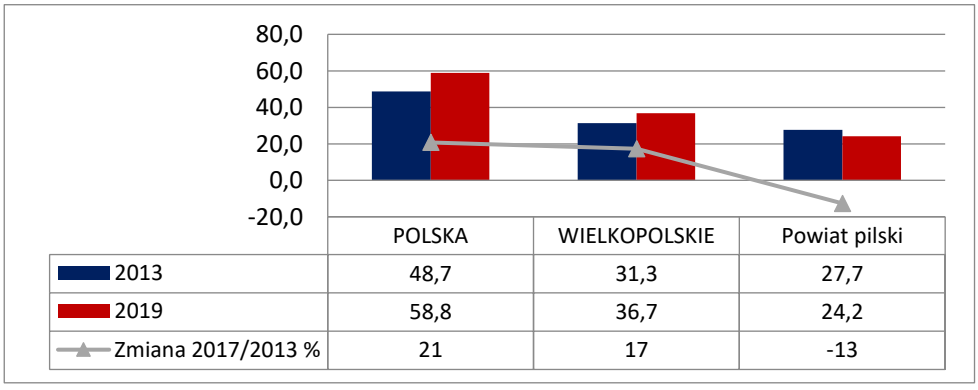

	POLSKA	WIELKOPOLSKIE	Powiat pilski
2013	48,7	31,3	27,7
2019	58,8	36,7	24,2
Zmiana 2017/2013 %	21	17	-13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oczekuje się, że w perspektywie dekady dojdzie do wzrostu wydatków budżetu państwa na opiekę zdrowotną. Wg zapowiedzi i prezentacji polityki Nowego Ładu w 2026 roku planuje się osiągnąć 6 proc. PKB., zaś w 2027 osiągnąć 7 proc. PKB. Problemem opieki zdrowotnej, w tym Powiatu Pilskiego, będzie dostępność kadr lekarskich.

2.3. OŚWIATA ORAZ NAUKA

Powiat Pilski jest organem prowadzącym dziesięć szkół średnich – osiem w Pile: I Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół im. Stanisława Staszica, Zespół Szkół Technicznych, Zespół Szkół przy Teatralnej, Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Gastronomicznych, Zespół Szkół Ekonomicznych, Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Piłce Siatkowej, a także Zespół Szkół w Łobżenicy oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wyrzysku. Powiat prowadzi także Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Pile, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pile, Zespół Placówek Wychowawczych w Łobżenicy, Powiatowe Centrum Edukacji w Pile oraz Młodzieżowy Dom Kultury ISKRA w Pile. W analizowanym okresie od 2012 r. w placówkach oświatowych realizowane były zadania związane z modernizacją ich bazy lokalowej i doposażaniem w pomoce dydaktyczne oraz doskonaleniem oferty usług. W okresie od 2012 do 2019 w Powiecie Pilskim obserwowano spadek liczby uczniów szkół ogólnokształcących, przy jednoczesnym wzroście uczniów w liceach ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) oraz liczby osób uczących się w technikach.

Piła w ciągu kilkunastu lat stała się najprężniejszym ośrodkiem akademickim północnej Wielkopolski. Mają tu swoje siedziby Akademia Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile, Nadnotecki Instytut UAM oraz Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy Kolegium Nauk Stosowanych Pile.

W Powiecie Pilskim odnotowano zauważalny wzrost odsetka dzieci w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym (wzrost o 23%). We wszystkich gminach powiatu wskaźnik objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym był na stosunkowo wysokim poziomie – powyżej 65%, z wyjątkiem gminy Szydłowo (53,3%). Wskaźnik ten przekroczył poziom krajowy (87,2%) i wojewódzki (88,7%) tylko w gminie Piła (97,8%).

Konieczność inwestowania w edukację młodych jest jednym z kluczowych dla zachowania konkurencyjności gospodarki oraz spójności społecznej. Migracje młodych oraz zwiększenie mobilności osób to jednocześnie szansa i zagrożenie dla przestrzeni Powiatu Pilskiego.

2.4. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Na terenie Powiatu Pilskiego widoczny był wzrost aktywności społecznej. Wg danych GUS w 2020 roku w powiecie działały łącznie 583 organizacje pozarządowe. W okresie od 2012 do 2020 roku, zarówno w kraju, jak również w województwie i Powiecie Pilskim, nastąpił wzrost liczby organizacji pozarządowych, co widoczne było we wskaźnikach organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Wzrost aktywności społecznej w formie inicjatyw pozarządowych wyniósł w Powiecie Pilskim 52%, w województwie i kraju był niższy i wyniósł po 31%.

Współpraca finansowa Powiatu Pilskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego realizowana jest w ramach Rocznych Programów w formie wspierania realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert oraz w tzw. trybie małych zleceń.

Działalność kulturalna na terenie powiatu rozwija się dzięki funkcjonowaniu wielu instytucji, organizacji i

placówek kulturalnych. Działają tu liczne zespoły, organizowane są ciekawe imprezy o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. Zadania powiatowych instytucji kultury skoncentrowane były w ostatnich latach na modernizacji i remontach placówek. Główne problemy działalności placówek dotyczą problemów kadrowych oraz niewystarczających środków finansowych.

Istotną rolę w krzewieniu aktywności fizycznej mieszkańców Powiatu Pilskiego pełnią lokalne kluby sportowe. Wg danych GUS w 2020 roku na terenie powiatu działało łącznie 67 klubów sportowych, a ich liczba od 2012 roku zwiększyła się o 6. Był to trend obserwowany również w skali województwa wielkopolskiego. Największa ilość klubów sportowych działała w gminie Piła (33, czyli 49,3% wszystkich klubów z terenu powiatu). W analizowanym okresie pomiędzy 2012 i 2020 rokiem stwierdzono w powiecie wzrost ilości osób ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności o 10,9%. Masowemu uprawianiu sportu w Powiecie Pilskim sprzyja coraz lepsza baza. Każde miasto i gmina powiatu posiada kameralny stadion, halę sportowo-widowiskową, korty.

2.5. MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe Powiatu Pilskiego tworzyło w 2020 roku 18 065 budynków. Od 2012 roku odnotowano wzrost ilości budynków mieszkalnych o 7,88%. Była to dynamika mniejsza od notowanej w skali województwa wielkopolskiego (12,47%) oraz kraju (9,45%). Najwyższy przyrost budynków mieszkalnych w Powiecie Pilskim odnotowano w gminie Szydłowo (28,94%). Jednocześnie najniższy wzrost liczby budynków mieszkalnych odnotowano w gminach Białośliwie (2,14%) oraz Łobżenica (2,89%).

Tabela 2. Budynki mieszkalne ogółem w Powiecie Pilskim w 2012 i 2020 roku

Jednostka terytorialna	2012	2020	Zmiana %
POLSKA	6 063 721	6 636 883	9,45
WIELKOPOLSKIE	554 751	623 949	12,47
Powiat Pilski	16 745	18 065	7,88
Piła	5 445	5 799	6,50
Białośliwie	1 026	1 048	2,14
Kaczory	1 648	1 772	7,52
Łobżenica	1 698	1 747	2,89
Miasteczko Krajeńskie	642	679	5,76
Szydłowo	1 638	2 112	28,94
Ujście	1 360	1 462	7,50
Wyrzysk	2 306	2 417	4,81
Wysoka	982	1 029	4,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oczekuje się, że nastąpi dalszy rozwój mieszkalnictwa, w szczególności tzw. stref podmiejskich. Polska i przestrzeń Powiatu Pilskiego wciąż charakteryzuje się niskim nasyceniem mieszkaniami w stosunku do liczby ludności. W perspektywie 2030 roku należy oczekiwać dalszych inwestycji mieszkaniowych, w tym rozwoju stref podmiejskich. Wpływać to będzie na poprawę zasobów mieszkaniowych, ale też stwarzać wyzwania dla samorządów, związane z rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej.

2.6. DOSTĘPNOŚĆ

Szczególnym, przekrojowym problemem Powiatu Pilskiego jest wymiar dostępności. Instytucje

Powiatowe charakteryzują deficyty w zakresie dostępności obiektów publicznych dla osób defaworyzowanych, w tym dot. infrastruktury oraz przygotowania organizacyjno-kadrowego.

Tabela 3. Czynniki SWOT w sferze społecznej

Mocne strony	Słabe strony
1. Rosnąca aktywność organizacji pozarządowych, wspierana przez działalność samorządu lokalnego. 2. Rozwinięte zaplecze instytucjonalne kultury, realizujące szereg aktywność i działań na rzecz mieszkańców oraz rosnące zainteresowanie udziałem w kulturze wśród mieszkańców. 3. Rozwinięte zaplecze instytucjonalne sportu i rekreacji oraz rosnące zainteresowanie udziałem mieszkańców w zorganizowanej ofercie klubów sportowych. 4. Wysoki i rosnący potencjał instytucjonalny powiatowych instytucji oświatowych, które zrealizowały szereg działań modernizacyjnych w zakresie infrastruktury, podnoszenia jakości usług, rozwoju zasobów kadrowych, wymagające jednak dalszego wsparcia. 5. Rozwinięty, zintegrowany potencjał instytucjonalny systemu pomocy społecznej. 6. Poprawiający się stan i dostępność zasobów mieszkaniowych.	1. Występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych w przestrzeni powiatu, w tym zjawisko depopulacji w wybranych gminach, zmiana struktury wiekowej ludności oraz niekorzystne saldo migracji. 2. Niska dostępność do kadr opieki zdrowotnej. 3. Występujące problemy społeczne oraz zróżnicowanie skali i natężenia problemów społecznych w przestrzeni powiatu, z których znaczna cześć jest pochodną starzejącego się społeczeństwa. 4. Istniejące deficyty w zakresie dostępności obiektów publicznych dla osób defaworyzowanych, w tym dot. infrastruktury oraz przygotowania organizacyjno-kadrowego. 5. Istniejące deficyty w zakresie dostępności do pieczy zastępczej.
Szanse	**Zagrożenia**
1. Oczekiwana zmiana priorytetów polityki społecznej kraju, ukierunkowana na politykę senioralną. 2. Rozwój rozwiązań związanych z cyfryzacją w instytucjach publicznych. 3. Modernizacja systemu opieki zdrowotnej i zwiększenie nakładów na opiekę zdrowotną w budżecie kraju, co przyczyni się do poprawy dostępności i jakości usług medycznych. 4. Zwiększenie ilości placówek opiekuńczo - wychowawczych	1. Brak zaspokojenia ambicji rozwoju zawodowego, w szczególności młodych osób, skutkujące odpływem migracyjnym do innym lokalizacji w przestrzeni kraju oraz za granicę. 2. Zjawiska ograniczające aktywność ekonomiczną mieszkańców, związane m. in. ze starzeniem się społeczeństwa, potrzebą pogodzenia opieki nad osobami zależnymi, przy jednoczesnym kurczeniu się liczby ludności w wieku produkcyjnym, odpływem migracyjnym młodych.

	3. Prognozowana luka kadrowa, związana z odchodzeniem wyżu demograficznego na emerytury. 4. Napływ uchodźców, w szczególności z Ukrainy.

2.7. PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PILSKIM

Poniższa tabela przedstawia placówki należące do zasobu instytucjonalnego pomocy społecznej na terenie Powiatu Pilskiego.

Tabela 4 – Placówki pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej w Powiecie Pilskim

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	
Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Pile;	Placówka zapewnia 70 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych. Adres: ul. 11 Listopada 40, 64-920 Piła
Dom Pomocy Społecznej w Falmierowie;	Placówka zapewnia 80 miejsc dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie. Adres: Falmierowo 1, 89-300 Wyrzysk
Dom Pomocy Społecznej w Dębnie;	Placówka zapewnia 120 miejsc dla mężczyzn dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Adres: Dębno 27, 89-310 Łobżenica
Dom Pomocy Społecznej w Chlebnie;	Placówka zapewnia 80 miejsc dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie. Adres: Chlebno 8, 89-310 Łobżenica
Dom Pomocy Społecznej w Rzadkowie;	Placówka zapewnia 66 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Adres: Rzadkowo ul. Szybowników 50, 64-810 Kaczory
Ośrodki Wsparcia, których prowadzenie zostało zlecone w drodze otwartych konkursów	
Środowiskowy Dom Samopomocy w Pile prowadzony przez Caritas Diecezji Koszalińsko - Kołobrzeskiej	Ośrodek zapewnia 35 miejsc dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 15 miejsc dla osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością sprzężoną. Adres: ul. Kossaka 16, 64-920 Piła
Ośrodki Wsparcia działające w zakresie przeciwdziałaniu przemocy	

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Pile (uwagi: funkcjonował do dnia 30 czerwca 2023 r.)	Ośrodek zapewnia całodobowy pobyt dla maksymalnie 25 osób. Pokoje mieszkalne przeznaczone są dla jednej, dwóch lub trzech osób (jeden pokój jest czteroosobowy) z możliwością dostawienia np. łóżeczka. Pokoje są wyposażone w podstawowy sprzęt – meble, radiomagnetofony i lodówkę. Ponadto w Ośrodku znajduje się pomieszczenie ogólnodostępne przeznaczone do pobytu dziennego – pokój dzienny, dzieci mogą się bawić w pokoju do zabawy. Do dyspozycji przebywających w Ośrodku jest miejsce z telewizorem i kanapami zlokalizowane w obrębie korytarza oraz pokój przeznaczony do nauki, w którym osoby dorosłe i dzieci mogą korzystać z komputera z dostępem do Internetu. W pokoju znajduje się także kolorowa kserokopiarka. Mieszkańcy mogą korzystać z ogólnodostępnej kuchni wyposażonej w sprzęt AGD oraz pralni z suszarnią. Adres: ul. Rydygiera 23, 64-920 Piła
Placówki opiekuńczo - wychowawcze prowadzone przez Powiat Pilski	
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w Pile (typu socjalizacyjnego)	Placówka dysponuje 14 miejscami dla dzieci i młodzieży powyżej 10 roku życia, a jej celem jest tworzenie właściwych dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży warunków wychowawczych, zdrowotnych i materialnych oraz umożliwienie prawidłowego przebiegu procesów rozwoju i socjalizacji. Adres: Rydygiera 23, 64-920 Piła.
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Osieku n/Notecią (typu rodzinnego)	Placówka dysponuje 8 miejscami dla dzieci. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza – typu rodzinnego przed wprowadzeniem przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej funkcjonowała jako Rodzinny Dom Dziecka. Adres: ul. Leśna 25, 89-333 Osiek n/Notecią
Placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe i samorządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej - finansowane ze środków PFRON i środków własnych powiatu	
Warsztat Terapii Zajęciowej przy PSONI w Pile	W zajęciach prowadzonych przez tą instytucję bierze udział 40 osób niepełnosprawnych. Adres: ul. Motylewska 24, 64-920 Piła
Warsztat Terapii Zajęciowej przy PSONI w Morzewie	W zajęciach prowadzonych przez tą instytucję bierze udział 35 osób niepełnosprawnych.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Ujściu	W zajęciach prowadzonych przez tą instytucję bierze udział 30 osób niepełnosprawnych. Adres: Plac Wiosny Ludów 1, 64- 850 Ujście
Warsztat Terapii Zajęciowej w Leżenicy	W zajęciach prowadzonych przez tą instytucję bierze udział 25 osób niepełnosprawnych. Adres: Leżenica 39, 64-930 Szydłowo
Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas w Pile	W zajęciach prowadzonych przez tą instytucję bierze udział 25 osób niepełnosprawnych. Adres: ul. Browarna 13, 64-920 Piła
Warsztat Terapii Zajęciowej w Liszkowie przy MGOPS w Łobżenicy	W zajęciach prowadzonych przez tą instytucję bierze udział 30 osób niepełnosprawnych. Adres: Liszkowo 60, 89-310 Łobżenica

2.8. PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Liczba spółdzielni socjalnych w Polsce - Liczba spółdzielni socjalnych w ostatnich latach utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie. Na koniec 2020 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym figurowało 1497 spółdzielni socjalnych (niebędących w stanie likwidacji i niewykreślonych), czyli prawie ¾ wszystkich zarejestrowanych w tym czasie spółdzielni socjalnych (2025 podmiotów). Na koniec 2021 r. liczba spółdzielni socjalnych wzrosła do poziomu 1503 (wobec 2080 wszystkich zarejestrowanych podmiotów).

Porównując także liczbę spółdzielni socjalnych przypadającą na 100 tys. mieszkańców dostrzegalne jest zróżnicowanie między poszczególnymi województwami. Województwa, w których znajduje się najwięcej spółdzielni socjalnych to**: wielkopolskie (177 w 2020 r. i 176 w 2021 r.),** śląskie (150 w 2020 r. i 144 w 2021 r.) i mazowieckie (153 w 2020 r. i 157 w 2021 r.). Natomiast najmniej spółdzielni działało w województwie opolskim (po 40 w 2020 r. i w 2021 r.), świętokrzyskim (42 w 2020 r. i 40 w 2021 r.) i podlaskim (57 w 2020 r. i 56 w 2021 r.).

Liczba zlikwidowanych spółdzielni socjalnych, które w Krajowym Rejestrze Sądowym posiadały status „w Likwidacji" zlokalizowanych na terenie województwa wielkopolskiego wynosiła (łącznie w latach 2020 i 2021) 59 spółdzielni.

W 2020 roku w województwie wielkopolskim istniało 177 spółdzielni socjalnych, natomiast w 2021 roku – 176 i było największe aniżeli w innych województwach.

Na terenie Powiatu Pilskiego (stan na czerwiec 2023 roku) funkcjonuje 18 spółdzielni socjalnych, z czego 8 spółdzielni socjalnych znajduje się w stanie likwidacji. 12 spółdzielni socjalnych znajduje się na terenie miasta Piła, natomiast pozostałe w Dolaszewie, Chrustowie, Starej Łubiance, dwa w Dźwierszno Małe oraz w Wysokiej.

Do podmiotów ekonomii społecznej należą m.in. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej oraz kluby integracji społecznej.

Zakład Aktywności Zawodowej założony został w 2005 roku przez Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej w Pile. Budynek Zakładu jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Główną misją Zakładu Aktywności Zawodowej jest rehabilitacja społeczna oraz aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych ze znaczną i umiarkowaną niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem osób z upośledzeniem umysłowym i chorych psychicznie. Założone cele realizują m.in. poprzez:

- prowadzenie działalności gospodarczej
- zróżnicowane szkolenia zawodowe dla pracowników niepełnosprawnych
- doradztwo zawodowe
- wsparcie pracownika socjalnego w rozwiązywaniu problemów życia codziennego
- kompleksowo wyposażoną salę rehabilitacyjną
- organizowanie imprez integrujących (pikniki, zabawa karnawałowa, wycieczki).

W Powiecie Pilskim funkcjonuje sześć warsztatów terapii zajęciowej. Są to m.in.
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Caritas pw. St. Kostki w Pile dla 25 uczestników;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Leżenicy prowadzony przez Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej dla 25 uczestników,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Ujściu prowadzony przez Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej (od 1 lipca 2023 r.) dla 30 uczestników;
- Warsztat Terapii zajęciowej w Morzewie prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie – Koło w Pile dla 35 uczestników;
- Warsztat Terapii zajęciowej w Pile prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie – Koło w Pile dla 40 uczestników;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Liszkowie prowadzony przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy dla 30 uczestników.

Ogółem na zajęcia w Warsztacie Terapii Zajęciowej uczestniczy 185 osób.
Budżet dla WTZ-ów w 2022 roku wynosił 5.323.069 zł, z czego z PFRON w kwocie 4.790.760 zł natomiast z Powiatu Pilskiego w kwocie 532.309 zł. W 2023 roku budżet WTZ -ów wynosił ogółem 6.063.069 zł, z czego z Powiatu Pilskiego 606.309 zł.

2.9. KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ

W Powiecie Pilskim liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności rokrocznie spada (względem 2017 r. spadek o 29%). Podobna tendencja utrzymuje się biorąc pod uwagę wskaźnik dla całego województwa wielkopolskiego (względem 2017 r. spadek o 26%), jednakże w skali województwa osiąga on niższe wartości (w 2021 r. wskaźnik był o 50,3% niższy) niż w przypadku Powiatu Pilskiego.

Wykres 3. Liczba osób w Powiecie Pilskim, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 4. Liczba rodzin w trudnej sytuacji życiowej, którym przyznano pomoc w poszczególnych gminach Powiatu Pilskiego w latach 2017 i w 2021 r.

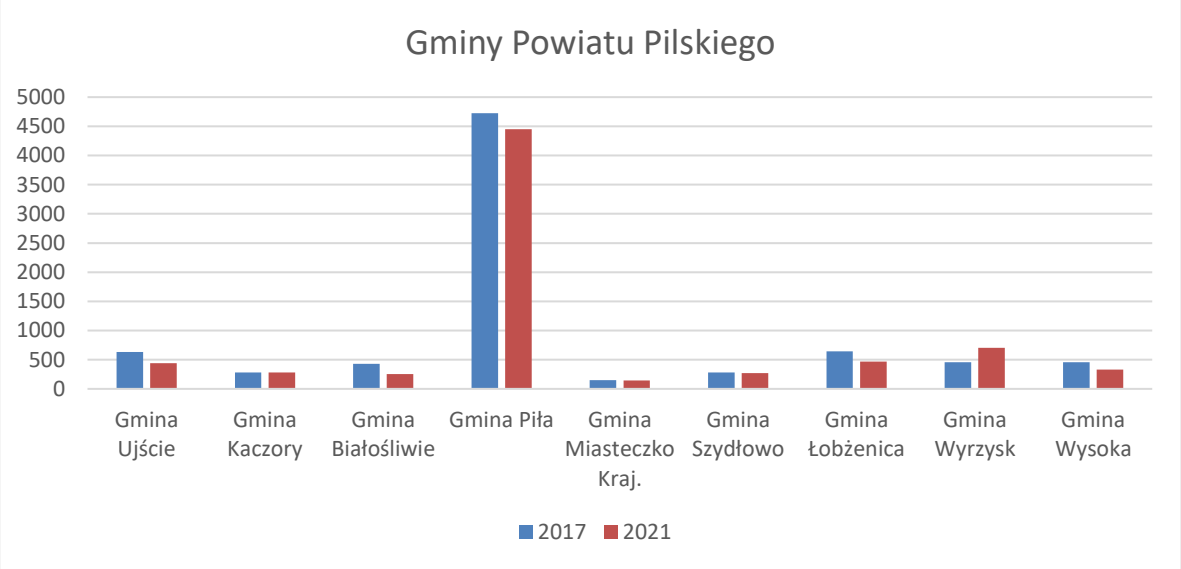

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-03 Sprawozdań półrocznych i rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach pozyskanych z poszczególnych gmin Powiatu Pilskiego

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej rokrocznie spada. W 2017 roku odnotowano 9.621 beneficjentów, natomiast w roku 2021 liczba ta spadła do 7.361 (spadek o 23,49%). Analizując dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano pomoc z uwagi na trudną sytuację życiową zaobserwować można, iż w większości gmin zmniejszyła się ich liczba w 2021 r. w odniesieniu do 2017 r. Odwrotną tendencję zaobserwowano w gminie Wyrzysk, gdzie liczba osób potrzebujących ochrony macierzyństwa oraz bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego nieznacznie wzrosła.

Wykres 5. Liczba rodzin w trudnej sytuacji życiowej, którym przyznano pomoc w Powiecie Pilskim w latach 2017 do 2021 r.

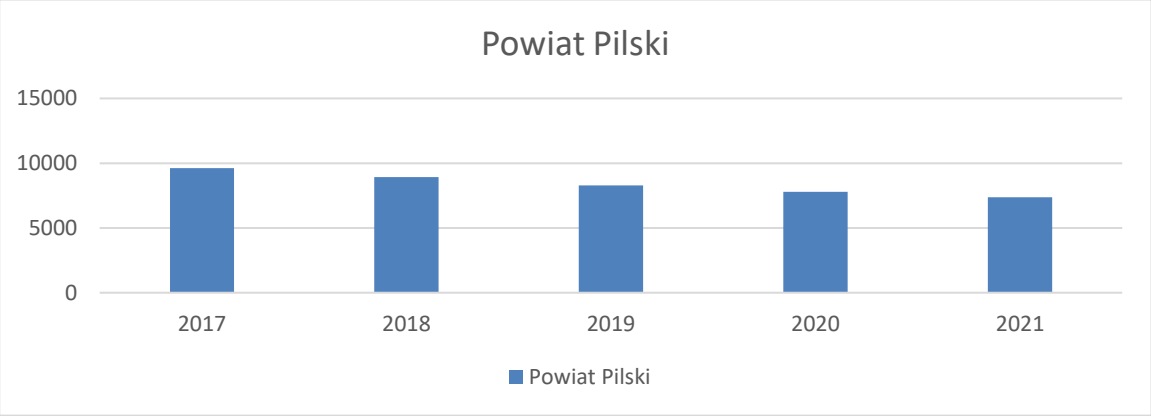

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-03 Sprawozdań półrocznych i rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach pozyskanych z poszczególnych gmin Powiatu Pilskiego

Głównymi powodami przyznawania pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej w Powiecie Pilskim, zarówno w latach 2017 jak i 2021 były długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. Należy wskazać, że w analizowanym przedziale czasowym zmniejszyła się liczba rodzin uzyskujących wsparcie z powodu ubóstwa, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa.

Wykres 6. Powody przyznania pomocy rodzinom trudnej sytuacji życiowej w gminach Powiatu Pilskiego

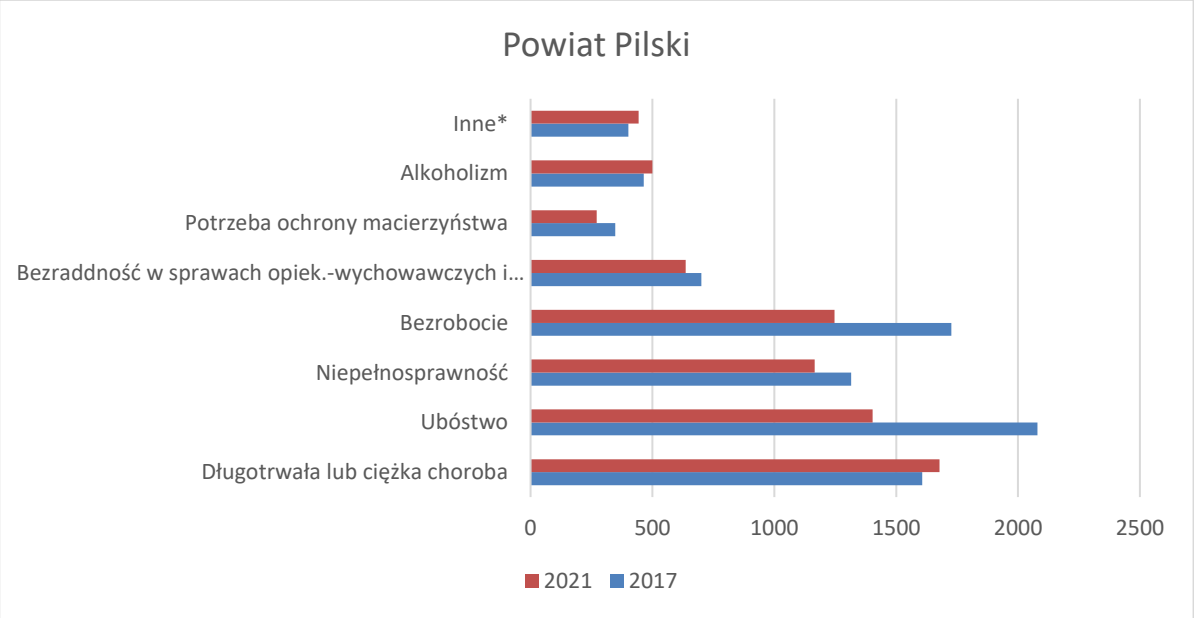

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-03 Sprawozdań półrocznych i rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach pozyskanych z poszczególnych gmin Powiatu Pilskiego
**do innych zaliczono kategorie: klęska żywiołowa lub ekologiczna, sieroctwo, narkomania, przemoc w rodzinie, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, bezdomność*

Analizując dane w podziale na poszczególne gminy zaobserwować można niewielkie zróżnicowanie dotyczące głównych powodów przyznawania rodzinom w trudnej sytuacji życiowej pomocy - na dziewięć gmin Powiatu Pilskiego, dla 4 gmin na pierwszym miejscu jako powód długotrwała lub ciężka choroba jest podstawowym czynnikiem otrzymywania wsparcia. W przypadku trzech gmin na

pierwszym miejscu powodów otrzymywania pomocy jest ubóstwo, a w przypadku jednej gminy bezrobocie.

Zwrócić należy uwagę, że w 2021 roku w stosunku do 2017 roku, nastąpił wzrost osób potrzebujących z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, alkoholizmu oraz tzw. inne, do których zalicza się następujące kategorie: klęska żywiołowa lub ekologiczna, sieroctwo, narkomania, przemoc w rodzinie, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, bezdomność.

Tabela 5 Powody przyznania pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej w poszczególnych gminach Powiatu Pilskiego w 2017 roku

Gmina	Alkoholizm	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Długotrwała lub ciężka choroba	Inne*
Ujście	10	25	28	163	85	163	145	12
Kaczory	20	3	26	46	57	50	64	15
Białośliwie	17	15	26	99	53	148	54	16
Piła	341	165	382	896	711	1071	891	270
Miasteczko Krajeńskie	2	4	8	51	8	46	25	3
Szydłowo	11	16	10	89	55	31	58	12
Łobżenica	19	53	45	101	116	175	102	30
Wyrzysk	38	44	160	149	178	234	212	35
Wysoka	7	23	16	132	52	162	56	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-03 Sprawozdań półrocznych i rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach pozyskanych z poszczególnych gmin Powiatu Pilskiego

**do innych zaliczono kategorie: klęska żywiołowa lub ekologiczna, sieroctwo, narkomania, przemoc w rodzinie, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, bezdomność*

Tabela 6 Powody przyznania pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej w poszczególnych gminach Powiatu Pilskiego w 2021 roku

Gmina	Alkoholizm	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Długotrwała lub ciężka choroba	Inne*
Ujście	16	13	20	95	80	82	114	19
Kaczory	25	1	32	31	52	56	68	17
Białośliwie	31	9	20	54	18	64	42	14
Piła	345	165	356	745	709	747	1072	314
Miasteczko Krajeńskie	6	6	9	36	12	32	31	14
Szydłowo	16	12	18	46	45	60	59	15
Łobżenica	16	37	27	60	104	116	98	11
Wyrzysk	38	7	139	82	109	143	148	35
Wysoka	7	22	15	98	37	103	46	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-03 Sprawozdań półrocznych i rocznych z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach pozyskanych z poszczególnych gmin Powiatu Pilskiego

**do innych zaliczono kategorie: klęska żywiołowa lub ekologiczna, sieroctwo, narkomania, przemoc w rodzinie, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, bezdomność*

Warto zwrócić jednak uwagę na fakt, że pomimo tego że dominującą grupą osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej są osoby poniżej kryterium dochodowego, to te o lepszym statusie materialnym (powyżej kryterium dochodowego) również stanowią dość znaczną grupę wśród beneficjentów. Liczba osób poniżej kryterium dochodowego korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej maleje niezależnie od przynależności do ekonomicznej grupy wiekowej, jednakże najbardziej znaczącą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. W przypadku osób powyżej kryterium dochodowego tendencja jest mniej jednoznaczna - liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy nieznacznie spadła, jednakże liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w poszczególnych latach jest zróżnicowana - nieznacznie się waha.

Wykres 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Powiecie Pilskim na 10 tys. ludności wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku – poniżej kryterium dochodowego

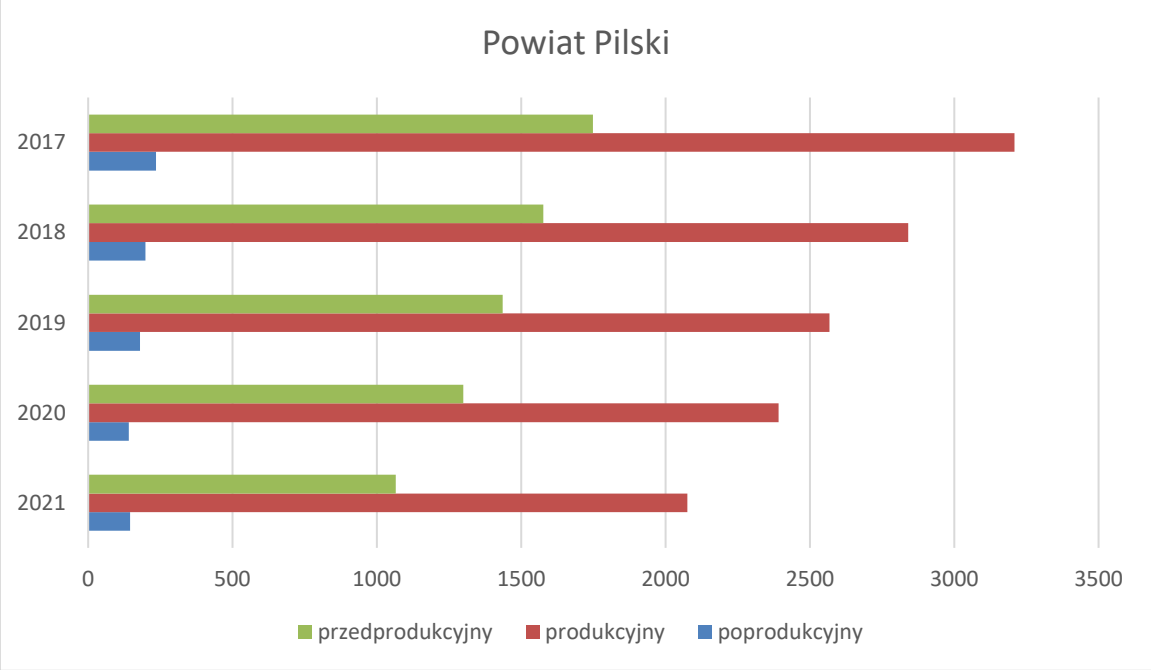

Wykres 8. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Powiecie Pilskim na 10 tys. ludności wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku – powyżej kryterium dochodowego

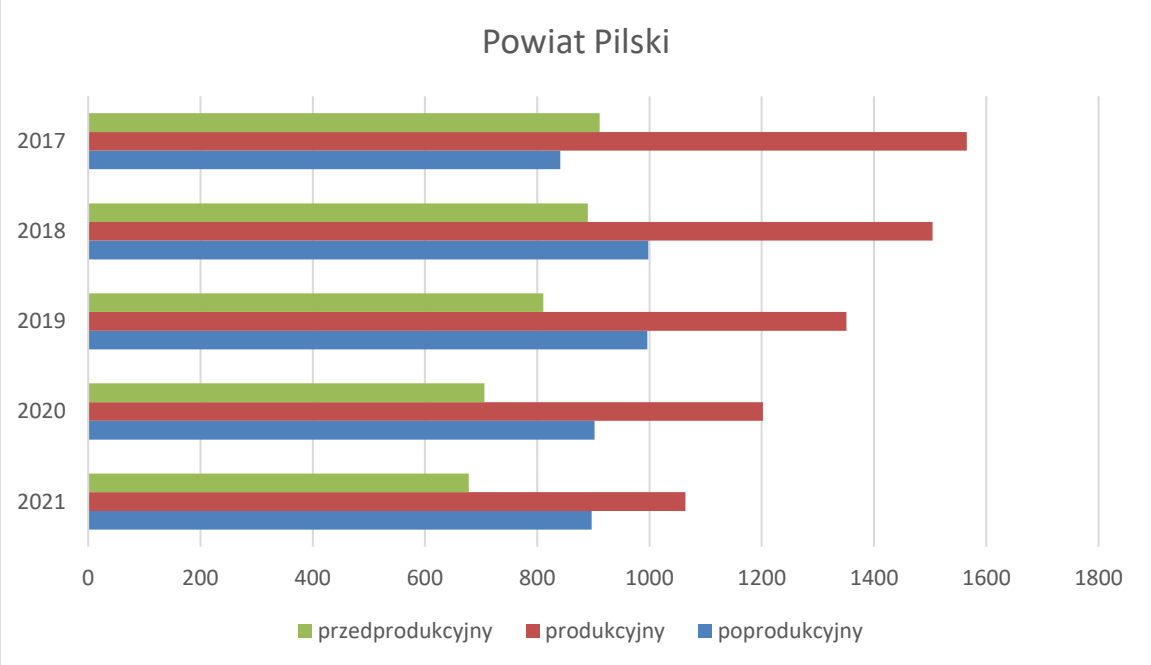

2.10 PIECZA ZASTĘPCZA

Istotną funkcję w systemie pomocy społecznej skierowanej dla dzieci i młodzieży pełnią rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka.

Liczba rodzin oraz liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w danym roku jest zmienna. Główny wpływ na taki stan mają sytuacje występujące w rodzinach biologicznych, jak również wyczerpanie wszelkich możliwości udzielanego im wsparcia w celu poprawy funkcjonowania. Wówczas sądy rodzinne stają przed koniecznością wydania orzeczeń, na mocy których dzieci trafiają do pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym od stycznia do grudnia 2022 roku na terenie Powiatu Pilskiego funkcjonowało łącznie 189 rodzin, w których przebywało **335** dzieci.

W 2022 roku zostało rozwiązanych łącznie **24 rodzin** zastępczych,

- spokrewnionych – 15 rodzin,
- niezawodowych – 9 rodzin.

natomiast utworzono **31 rodzin** w tym:

- spokrewnionych – 19 rodzin,
- niezawodowych – 12 rodzin.

62 dzieci opuściło rodziny zastępcze z powodu:

- powrotu do rodziny biologicznej – 17 dzieci,
- adopcji – 10 dzieci,
- usamodzielnienia – 15 wychowanków,
- umieszczenia w POW – 2 dzieci.

Ponadto **18 dzieci** zostało umieszczonych w innej rodzinie zastępczej.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile w swojej codziennej pracy współpracują z pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej w kierunku powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej. Natomiast w sytuacjach, kiedy nie jest to możliwe podejmują działania zmierzające do uregulowania sytuacji prawnej dziecka i jego przysposobienia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile w 2022 r. zgłosiło do Wielkopolskiego Ośrodka Adopcyjnego **21** dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej z uregulowaną sytuacją prawną, z czego:

- 16 dzieci nie zostało zakwalifikowanych do adopcji i pozostało w rodzinie zastępczej;
- 5 dzieci zostało zakwalifikowanych, z czego 4 zostało umieszczonych w rodzinach adopcyjnych, 1 dziecko pozostało w rodzinie zastępczej.

Do najczęstszych **powodów umieszczenia** dzieci w pieczy zastępczej należą:

- uzależnienia rodziców od alkoholu i narkotyków;
- przemoc;
- zaniedbania w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- wyjazd rodziców za granicę;
- półsieroctwo.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku na terenie Powiatu Pilskiego funkcjonowało 165 rodzin, w których przebywało **285** dzieci:

- rodziny spokrewnione – 102, w których przebywało 135 dzieci,
- rodziny niezawodowe – 49, w których przebywało 79 dzieci,
- rodziny zawodowe – 10, w których przebywało 41 dzieci,
- rodziny zawodowe – pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – 3, w których przebywało 21 dzieci,
- Rodzinny Dom Dziecka – 1, w którym przebywało 9 dzieci.

Wykres 9. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Pilskim w latach 2018 – 2022

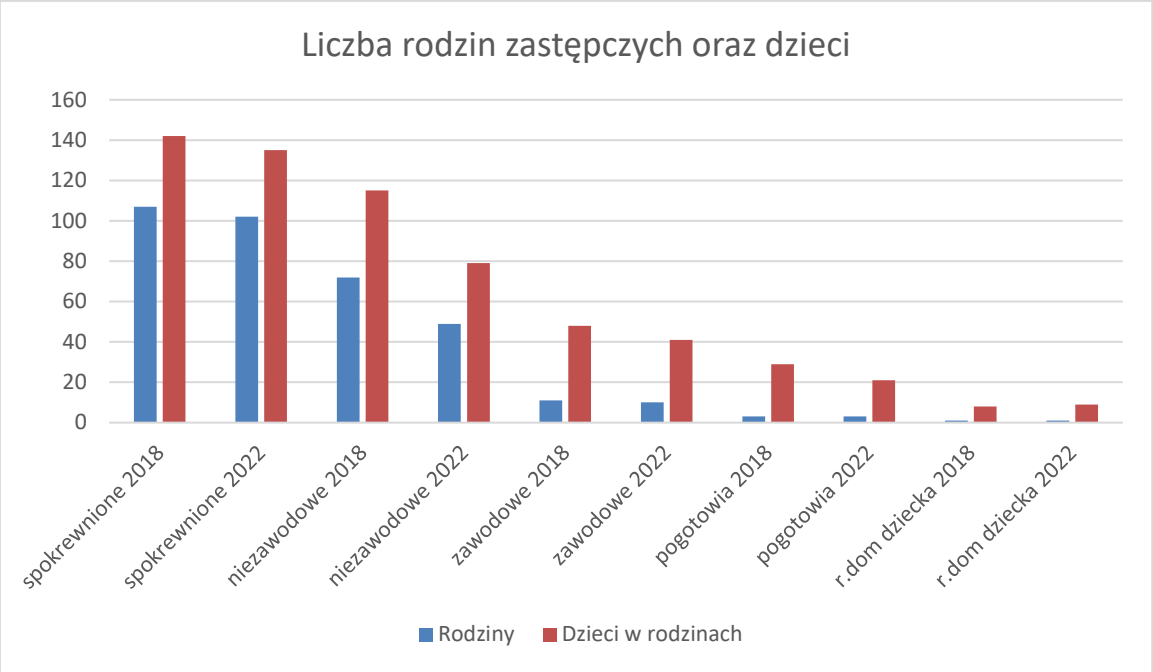

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2018 oraz za rok 2022

Biorąc pod uwagę liczbę rodzin zastępczych w odniesieniu do gmin znajdujących się na terenie Powiatu Pilskiego, to najwięcej jest ich w gmina Piła (90), najmniej w gminie Miasteczko Krajeńskie oraz Ujście (2021 rok).

Tabela 7. Zestawienie rodzin zastępczych w 2021 roku

Lp.	Gmina	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodziny spokrenione	Razem
1.	Piła	22	6	62	90
2.	Ujście	2	1	2	5
3.	Łobżenica	4	0	4	8
4.	Szydłowo	10	1	3	14
5.	Miasteczka Kraj.	2	0	1	3
6.	Białośliwie	1	2	2	5
7.	Wysoka	1	1	8	10
8.	Wyrzysk	3	0	9	12

2.11. FINANSOWANIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W latach 2017 -2021 wydatki Powiatu Pilskiego na szeroko rozumianą pomoc społeczną wyniosły 186.091.987 zł. Corocznie następował wzrost wydatkowanej kwoty.

Wydatki te wpisują się w następujące działy klasyfikacji budżetowej:

- Nr 852 - Pomoc społeczna
- Nr 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- Nr 855 - Rodzina

A także w kategorię inne - np. w przypadku programów dedykowanych realizowanych ze środków PFRON.

Najwyższa kwota wydatkowana jest corocznie w ramach działu budżetowego nr 852 - pomoc społeczna, w 2022 roku było to ponad 27 mln złotych. W tej grupie wydatków największe środki finansowe

przeznaczane są na domy pomocy społecznej - ok. 87%.

Tabela 8. Wykonane wydatki Powiatu Pilskiego na pomoc społeczną w dziale klasyfikacji budżetowej nr 852 [zł]

Rozdział	Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
85202	Domy Pomocy Społecznej	17.335.714	17.552.528	19.228.778	24.253.165	22.555.888	24.052.780
85203	Ośrodki wsparcia	701.376	649.955	1.560.300	856.220	1.041.102	1.207.211
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałan ia przemocy w rodzinie	399.758	424.465	472.901	477.631	474.296	495.648
85218	PCPR	1.454.064	1.509.831	1.575.474	1.731.214	1.823.452	1.974.099
852	Razem	19.890.912	20.136.779	22.837.453	27.318.230	25.894.738	27.729.738

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za lata 2017 - 2022

W dziale klasyfikacji budżetowej nr 853 najwyższa kwota została w 2021 roku wydatkowana w ramach pozostałej działalności związanej m.in. z wsparciem w ramach pandemii COVID - 19 - było to 1.110.215 mln złotych. W poprzednich latach (2017-2022) najwyższa kwota wydatkowana była na zadanie związane z rehabilitacją zawodową i społeczną (PFRON).

Tabela 9. Wykonane wydatki Powiatu Pilskiego. Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w dziale klasyfikacji budżetowej nr 853 [zł].

Rozdział	Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
85311	Rehabilitacja zawodowa i społeczna	328.809	341.140	371.975	421.309	445.975	532.309
85321	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawn ości	617.123	709.829	822.097	890.155	912.982	1.055.606
85324	PFRON	4.539.972	4.823.919	4.945.135	5.516.109	6.544.804	7.248.020
85395	Pozostała działalność - Środki z UE - umowa z Marszałkiem na COVID - 5 DPS, 2 POW, PCPR	182.418	619.872	529.776	926.305	1.110.215	205.488
Dział 853	Razem	5.668.322	6.494.760	6.668.983	7.753.878	9.013.976	9.041.423

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za lata 2017 - 2022

W przypadku działu klasyfikacji budżetowej nr 855 - Rodzina, najwyższe wydatki dedykowane są wsparciu rodzin zastępczych a następnie placówek opiekuńczo - wychowawczych. W 2021 r. wskazane zadania stanowiły odpowiednio ok. 80,3% i 19,7% budżetu w ramach tego działu klasyfikacji budżetowej.

Tabela 10. Wykonane wydatki Powiatu Pilskiego na rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze w dziale klasyfikacji budżetowej nr 855 [zł].

Rozdział	Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
85510	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	1.243.049	1.426.362	1.347.348	1.432.364	1.364.486	1.164.019
85508	Rodziny zastępcze (w tym 500 Plus)	5.216.560	5.442.350	5.542.813	5.299.617	5.560.855	5.098.990
85504	Wsparcie rodziny - (1. środki na COVID dla pieczy zastępczej w tym komputery 2. Program 300 Plus- Dobry start)	0	64.479	71.290	402.413	0	0
Dział 855	Razem	6.459.609	6.933.191	6.961.451	7.134.394	6.925.311	6.263.009

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za lata 2017 - 2022

Wśród pozostałych wydatkowych środków na szeroko rozumianą pomoc społeczną warto wspomnieć o dedykowanych na ten cel środkach PFRON.

Tabela 11. Pozostałe wykonane wydatki Powiatu Pilskiego m.in. ze środków PFRON[zł].

Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Środki PFRON - Algorytm	4.539.972	4.595.259	4.945.135	5.518.687	6.385.174	6.071.191
Środki PFRON - Program Aktywny Samorząd	266.598	312.052	369.994	226.103	365.089	847.528
Program Wyrównywania różnic między regionami	288.172	374.760	586.400	518.792	214.514	553.760
Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi - Moduł III -	0	0	0	355.000	204.500	0
Razem:	5.094.742	5.282.071	5.901.529	6.618.582	7.169.277	7.472.479

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2017 do 2022 oraz na podstawie Sprawozdań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile od 2017 do 2022 roku

2.12. BEZROBOCIE

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile na koniec grudnia 2022 r. zarejestrowanych było 2.196 osób bezrobotnych – o 176 osób (7,4%) mniej niż na koniec grudnia 2021 r.

Stopa bezrobocia w Powiecie Pilskim osiągnęła poziom 4,3% i była niższa od poziomu bezrobocia w kraju wynoszącym 5,2%. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego Powiecie Pilskim na koniec grudnia 2022 r. wyniósł 2,7% i spadł o 0,2 punktów procentowych w stosunku do grudnia 2021 r. W 2022 r. podobnie jak w roku 2021, utrzymywała się znaczna rotacja osób bezrobotnych, wyrażająca się stosunkowo wysokim napływem i odpływem z bezrobocia. W okresie od stycznia do grudnia 2022 r. zarejestrowało się 5.145 osób bezrobotnych, w tym zarejestrowanych po raz pierwszy – 1.246 osoby.

Wysoki udział kolejnych rejestracji oraz osób poprzednio pracujących w ogólnej liczbie napływu do bezrobocia wskazuje na to, że pilski rynek pracy jest rynkiem o znacznym udziale sezonowego zatrudnienia – zatrudnienia na czas określony. Z ewidencji bezrobotnych w 2022 r. wyłączono 5.321 osób,

w tym niemal połowę stanowiły osoby, które zostały wyrejestrowane z powodu podjęcia pracy (2.332 osoby; identycznie jak w 2021 r.).
Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, z późn. zm.) do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy m.in. opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącej część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy jest programem o charakterze operacyjnym. Ma na celu określenie przedsięwzięć dla Powiatowego Urzędu Pracy oraz dla instytucji lokalnych, które zostaną podjęte w celu promocji zatrudnienia, ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków.

2.13. UKRAIŃSCY UCHODŹCY NA TERENIE WIELKOPOLSKI

Wojna w Ukrainie, która wybuchła 24 lutego 2022 roku, wywołała szereg konsekwencji dla Polski. Jedną z nich jest ruch migracyjny uchodźców wojennych uciekających z terytorium Ukrainy. Od 14 marca 2022 roku na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa prowadzona jest ewidencja ukraińskich uchodźców wojennych. Nadanie numeru PESEL oraz statusu cudzoziemca „UKR" legalizuje pobyt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz pozwala na dostęp do szeregu usług publicznych.
Na podstawie danych publikowanych na stronie www.dane.gov.pl przeprowadzono analizę na temat przybyłych uchodźców w kontekście legalizacji pobytu oraz korzystania z usług polski

Według danych na dzień 24 kwietnia 2022 liczba zarejestrowanych wniosków o nadanie numeru PESEL oraz statusu cudzoziemca UKR w związku z konfliktem w Ukrainie w całym kraju wyniosła 2 303 997. Głównymi destynacjami uchodźców są województwa: mazowieckie (18%), śląskie (11%), małopolskie (10%), dolnośląskie (9,5%) oraz **Wielkopolska (9%)**. Od 14 marca do 24 kwietnia 2022 na terenie Wielkopolski wniosek o nadanie statusu UKR złożyło 207 884 osoby.

Wykres 10 - Liczba zarejestrowanych wniosków o nadanie numeru PESEL oraz statusu cudzoziemca UKR w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie

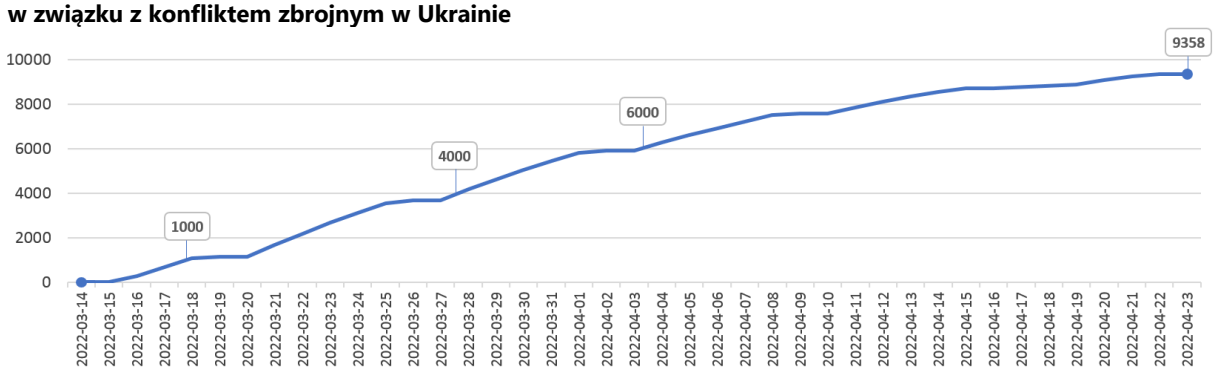

Blisko połowa wnioskujących to kobiety w wieku od 18 do 65 roku życia (45%). Poza tym liczną grupę (50%) stanowią dzieci do 18 roku życia. Struktura płci i wieku uchodźców jest niezmienna od początku konfliktu zbrojnego.

Od 14 marca do 24 kwietnia 2022 roku liczba osób, którym nadano PESEL w skali kraju wynosiła 998 920 osób. W Wielkopolsce w tym samym czasie PESEL nadano **93 438** osobom, co stanowi **9%** uchodźców zarejestrowanych w Polsce. Najwięcej obywateli Ukrainy zarejestrowano w stolicy Wielkopolski Poznaniu, ponad **25 tys.**, co stanowi 27% uchodźców w regionie. Drugim najczęściej wybieranym miejscem pobytu jest powiat poznański, gdzie zarejestrowano niespełna 12 tys. osób (13% ogółu uchodźców osiedlonych w Wielkopolsce). Poza tym dużą liczbę obywateli Ukrainy (ponad 2,5 tys.) zarejestrowano w powiatach: gnieźnieńskim, pilskim, kaliskim, ostrowskim i szamotulskim. Natomiast najmniejszą liczbę poniżej 1000 osób odnotowano w powiatach na północy Wielkopolski – chodzieskim i złotowskim oraz na wschodzie (kolski, słupecki) i południu regionu (rawicki).

3. GŁÓWNE PROBLEMY I POTENCJAŁ POWIATU PILSKIEGO W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Główne problemy i potencjały powiatu w zakresie pomocy społecznej w Powiecie Pilskim zostały zdiagnozowane podczas warsztatów realizowanych w dniu 19 października 2023 roku w czterech obszarach tematycznych:

- dziecko i rodzina (w tym ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia pieczy zastępczej),
- uzależnienia i przemoc,
- niepełnosprawność oraz polityka senioralna,
- wsparcie instytucjonalne.

W warsztatach diagnostycznych brali udział przedstawiciele podmiotów działających na terenie Powiatu Pilskiego, które są zaangażowane w działania dotyczące pomocy społecznej w ramach poszczególnych grup tematycznych.

3.1 DZIECKO I RODZINA

Warsztaty diagnostyczne w obszarze tematycznym dziecko i rodzina (w tym ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia pieczy zastępczej) odbyły się 19 października 2023 roku. W trakcie spotkania zostały zidentyfikowane główne problemy i potencjały w danym obszarze tematycznym.

Zidentyfikowano następujące problemy:

Problemy dotyczące rodzin zastępczych i ich wsparcia:

- Deficyty w zakresie np. liczby kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, liczby rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, liczby rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, placówek rodzinnego domu dziecka.
- Niedostateczna ilość miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.
- Niewystarczająca świadomość rodziców zastępczych w zakresie problemów z którymi mogą się zmierzyć, w zakresie zapewnienia pomocy specjalistycznej i wsparcia dzieci.
- Niedostateczna liczba podmiotów/osób, które mogłyby odciążyć rodziców – np. udzielać wsparcie poprzez rehabilitację czy wolontariat.
- Brak szerokiej grupy lokalnych organizacji pozarządowych, których celem jest wsparcie rodziny i dzieci.
- Często brakuje asystentów rodzin, niedostateczna jest liczba koordynatorów pieczy zastępczej.
- Dodatkowe problemy wynikają z potrzeby wyrażenia zgody przez rodzinę na pomoc koordynatorów.
- Brak małej placówki o charakterze placówki terapeutycznej, która skupia się na dzieciach ze szczególnymi trudnościami.
- Negatywny wpływ pandemii związany z nieczęstym bezpośrednim kontaktem asystentów rodziny/ koordynatorów rodzin zastępczych - telefoniczna forma wsparcia, zapotrzebowanie rodzin na komputery, pogorszenie efektów w nauce, na którą wpłynęła zdalna forma nauczania, problem z odbyciem kwarantanny w przypadku części placówek.

Problemy dotyczące pieczy zastępczej z perspektywy podopiecznych oraz ich wsparcia w usamodzielnianiu się:

- Trudności z umieszczeniem licznego rodzeństwa w rodzinach zastępczych, w rodzinnych domach dziecka.
- Zbyt mała liczba dzieci powracających do swoich rodzin biologicznych - trudności związane z postępowaniami sądowymi, które znacząco wydłużają przebieg procesu.

- Niedostateczny dostęp do usług prawnych dla osób młodych wychodzących z pieczy zastępczej.
- Niewystarczające wsparcie dla osób opuszczających pieczę zastępczą chcących kontynuować naukę, chcących wejść na rynek pracy.
- Niedostateczne warunki mieszkaniowe dla osób usamodzielniających się, mały zasób mieszkań chronionych, mieszkań wspomaganych i mieszkań socjalnych na terenie całego powiatu.

Problemy instytucjonalne:

- Istnieją niedoskonałości między współpracą powiatu z gminami w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej - konieczność zacieśnienia współpracy, wypracowania modelu współpracy.
- Niedostateczne środki finansowe na szkolenie kadr.
- Brak NGO prowadzących poradnictwo rodzinne, rodzinne domy dziecka.
- Brak punktów wsparcia na terenie gmin - placówki rodzinne, interwencyjne - umożliwiające umieszczenie dziecka w stosunkowo bliskiej odległości od rodziny.

Problemy dotyczące wykluczenia:

- Trudności w dotarciu na zajęcia, wydarzenia w Pile dzieci/ młodzieży z terenów wiejskich.
- Na terenach niektórych gmin brakuje dziennych form wsparcia dzieci i młodzieży.
- Problemy z zapewnieniem wystarczającej opieki wytchnieniowej.
- Likwidacja barier architektonicznych zapewniona rodzinom oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zidentyfikowano następujące potencjały:

Potencjał instytucjonalny oraz współpracy:

- Podejmowanie inicjatyw np. przez Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną zakresie wsparcia rodzin.
- Współpraca pomiędzy różnymi instytucjami pomocy społecznej powiatu.
- Współpraca z potencjalnymi specjalistami/ nową kadrą pomocy społecznej kształcącymi się w Pile.
- Prowadzenie przez Powiat Pilski placówek opiekuńczo – wychowawczych

Potencjał kadrowy:

- Dobrze przygotowana kadra pracowników PCPR i innych podmiotów wspierających dzieci i rodzin.
- Organizowane szkolenia dla kadr pomocy społecznej np. szkolenia przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Potencjał finansowy oraz bazy lokalowej:

- Wsparcie finansowe w powiecie - nie brakuje środków finansowych na pieczę zastępczą i placówki wsparcia.
- Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych.
- Poprawione standardy lokalowe, wyposażenia przez placówki.

Potencjał w obszarze pieczy zastępczej:

- Istnienie zastępczych rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego.
- Oferowane kompleksowe wsparcie w zakresie pieczy zastępczej i rodziny.

3.2 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC

Warsztaty diagnostyczne w obszarze tematycznym uzależnienia i przemoc odbyły się 19 października 2023 roku. W trakcie spotkania zostały zidentyfikowane główne problemy i potencjały w danym obszarze

tematycznym.

Zidentyfikowano następujące problemy:

Problemy dotyczące przemocy

- Brak umiejętności części osób radzenia sobie z problemami, co może przyczyniać się do występowania zachowań przemocowych.
- U osób doświadczających przemocy utrudnione możliwości nabywania umiejętności samoobrony; brak wypracowanych mechanizmów obronnych, poszukiwania skutecznej pomocy.
- Brak informatorów, gdzie można uzyskać pomoc oraz w jakim zakresie.
- Niedostateczna liczba lokalnych organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą ofiarom przemocy.

Problemy związane z uzależnieniami:

- Niedostateczna motywacja osób uzależnionych do podjęcia terapii.
- Zbyt długi okres oczekiwania na leczenie stacjonarne

Problemy lokalowe i instytucjonalne:

- Uboga oferta dostępności do mieszkań chronionych dla osób doświadczających przemocy
- Brak danych statystycznych pokazujących w sposób kompleksowy i szczegółowy zjawiska: przemocy i uzależnień.
- Brak domów dla matek z małymi dziećmi.
- Brak zbiorczego systemu, z którego można pozyskiwać dane z poszczególnych gmin.
- Zbyt mała liczba osób kierowanych przez kuratorów oraz sądy do grup edukacyjno-korekcyjnych.

Zidentyfikowano następujące potencjały:

Potencjał kadrowy:

- Dobrze przygotowana kadra pracowników PCPR i innych podmiotów wspierających osoby zmagające z problemem uzależnień lub/i przemocy.
- Organizacja spotkań samopomocowych dla pracowników służb społecznych. Możliwość nawiązania bliższych relacji pomiędzy uczestnikami spotkań samopomocowych, co skutkuje zwiększoną efektywnością pracy.

Potencjał instytucjonalny oraz współpracy:

- Dobrze układająca się współpraca instytucji zajmujących się wsparciem osób zmagających się z problemem uzależnień i/lub przemocy (współpraca z policją, z kuratorami sądowymi, z ośrodkami pomocy społecznej).
- Możliwość zacieśniania współpracy między PCPR oraz gminami - wzmocnienie kompetencji w zakresie wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i leczenia uzależnień.
- W gminie Piła w zespołach interdyscyplinarnych uczestniczą przedstawiciele organizacji pozarządowych.
- Bliskość Miasta Piły - bliskość infrastruktury, placówek i specjalistów, gotowych do udzielenia pomocy.

Potencjał finansowy:

- Możliwość pozyskania przez powiat środków zewnętrznych na działania w zakresie uzależnień i przemocy.

Potencjał komunikacyjny i edukacyjny:

- Zaangażowanie PCPR oraz gmin w różnego rodzaju działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości społecznej o problemie przemocy społecznej/uzależnień - realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych.
- Bieżąca komunikacja z odbiorcami wsparcia - wykorzystywane różne kanały informacyjne

3.3 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ ORAZ POLITYKA SENIORALNA

Warsztaty diagnostyczne w obszarze tematycznym niepełnosprawność oraz polityka senioralna odbyły się 19 października 2023 r. W trakcie spotkania zostały zidentyfikowane główne problemy i potencjały w danym obszarze tematycznym.

Zidentyfikowano następujące problemy:

Problemy z efektywnością świadczonych usług:

- Konieczność zaspokojenia szerokich potrzeb mieszkańców DPS -ów nie tylko związanych z opieką czy wyżywieniem.
- Znikoma lub zupełnie nieistniejąca opieka psychiatryczna w mniejszych miejscowościach.
- Zbyt późne kierowanie do DPS osób z problemami, co może być wynikiem zaniedbań z różnych stron.
- Niedostateczne wsparcie osób, która wraca do środowiska. Często jest zdana sama na siebie, nie ma ze strony środowiska wsparcia. Powoduje to niekiedy powrót do DPS.
- Niewystarczające środki finansowe na potrzeby placówek świadczących usługi społeczne.
- Niedostateczne działania społeczne osób niepełnosprawnych.

Problemy lokalowe oraz wyposażeniowe:

- Niewystarczające wyposażenie części placówek w środki transportu dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Niedostateczna liczba mieszkań chronionych działających przy jednostkach wsparcia.
- Niedostateczny proces likwidacji barier architektonicznych w placówkach gminy.

Problemy kadrowe:

- Deficyt pracowników medycznych i opiekuńczych dla osób starszych.
- Niewystarczająca ilość szkoleń.
- Niedostateczne wynagrodzenie pracowników służb społecznych, nieadekwatne do posiadanych kompetencji

Zidentyfikowano następujące potencjały:

Potencjał instytucjonalny:

- Szeroka baza placówek udzielających wsparcie w zakresie pomocy społecznej.
- Skuteczne pozyskiwanie środków finansowych.
- Otwartość na nowe inicjatywy np. w zakresie polityki senioralnej.
- Potencjał stowarzyszeń działających przy DPS.
- Istnienie NGO podejmujących się prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy.

Potencjał współpracy

- Dobra współpraca pomiędzy podmiotami/ placówkami. Również między powiatem a gminami.
- Współpraca DPS z rodzinami mieszkańców. Zapewnienie wsparcia dla rodziny - podtrzymanie więzi, kontaktu, ułatwienie odnalezienia się w nowej sytuacji.
- Współpraca z instytucjami np. sądami - chęć współpracy na wyższym poziomie, od których również zależy wiele kwestii ważnych dla społeczności.
- Podtrzymywanie współpracy DPS z lokalnymi społecznościami.

Potencjał kadrowy:

- Wykwalifikowana oraz zaangażowana w różnego rodzaju działania kadra.

- Doświadczeni oraz zaufani pracownicy dzięki wieloletniej pracy w danych placówkach.
- Możliwość pozyskiwania osób do wolontariatu.
- Wysoki stopień zaufania do pracowników usług społecznych.

3.4 WSPARCIE INSTYTUCJONALNE

Warsztaty diagnostyczne w obszarze tematycznym wsparcie instytucjonalne odbyły się 19 października 2023 roku. W trakcie spotkania zostały zidentyfikowane główne problemy i potencjały w danym obszarze tematycznym.

Zidentyfikowano następujące problemy:

Problemy lokalowe, sprzętowe oraz związane z wykluczeniem:

- Deficyt mieszkań chronionych, wspomaganych dla osób niepełnosprawnych
- Niedostosowanie części obiektów publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Niedostosowanie otoczenia przestrzennego osób niepełnosprawnych m.in. w blokach mieszkaniowych, przy przejściach dla pieszych, brak windy, braki podjazdów.
- Wykluczenie społeczne części osób z niepełnosprawnościami szczególnie w mniejszych miejscowościach z uwagi na trudność w przemieszczaniu się.
- Występujące deficyty w wyposażeniu części placówek świadczących wsparcie osobom niepełnosprawnym czy w wieku senioralnym w zakresie nowoczesnego sprzętu, nowoczesnych technologii.
- Brak możliwości transportowych niektórych ośrodków.

Niedostateczna współpraca z częścią podmiotów:

- Niewielka liczba podmiotów ekonomii społecznej, które mogłyby wspierać osoby niepełnosprawne w aktywizacji zawodowej.

Problemy związane ze świadczonymi usługami:

- Brak rozwiniętej oferty dalszego wsparcia dla osób niepełnosprawnych po osiągnieciu pewnego poziomu np. w zakresie dalszego rozwoju, nabywania nowych umiejętności (dotyczy uczestników wtz).
- Niezadowalająca skuteczność terapii zajęciowej w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
- Niewystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych na terenie powiatu.
- Występujące bariery technologiczne - nie wszystkie strony internetowe są dostosowane do osób niewidzących, brak opcji czytania tekstu.
- Trudność w realizacji działań w zakresie opieki wytchnieniowej - niedostateczna liczba podmiotów, organizacji pozarządowych, które chciałyby podjąć się takiego zadania.
- Niedostateczne środki finansowe przeznaczane na wsparcie osób starszych przez powiat - brak programów dedykowanych osobom starszym.
- Brak jednego kalendarza planowanych spotkań, wydarzeń.

Problemy związane z niewystarczającą edukacją oraz aktywnością społeczeństwa:

- Postrzeganie osób niepełnosprawnych przez społeczeństwo oraz przez rodziny jako niesamodzielnych, wymagających stałej opieki – obawa, że nie poradzą sobie w życiu, utracą świadczenia.
- Niedostateczne zaangażowanie osób niepełnosprawnych w aktywność społeczną np. do wyrażania własnej opinii w ramach struktur powiatu.
- Brak umiejętności cyfrowych części osób starszych, m.in. w zakresie bankowości, korzystania z e-usług, programu SOW itp.

Problemy kadrowe

- Trudności w zatrudnieniu w części placówek specjalistów, psychologów, fizjoterapeutów, instruktorów terapii zajęciowej.

- Deficyt na rynku pracy asystentów, opiekunów osób niepełnosprawnych, pracowników socjalnych.
- Problem systemowy polegający na niskim wynagrodzeniu kadry.

Zidentyfikowano następujące potencjały:

Potencjał działających podmiotów i świadczonych przez nie usług

- Zwiększająca się liczba placówek/ podmiotów działających na rzecz osób niepełnoprawnych. Placówki te umożliwiają integrowanie środowiska lokalnego, zaangażowanie również innych osób w działania.
- Istniejące DPS, placówki całodobowe, środowiskowe domy samopomocy spełniające wysokie standardy.
- Bliskość m. Piła oraz możliwość skorzystania z jego szerokiej oferty.
- Możliwość wsparcia działań zmierzających do powstania Grup Wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych z udziałem psychologów
- Zapewnianie opieki wytchnieniowej.
- Asystenci osobiści dla osób niepełnosprawnych.
- Działanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
- Szerokie pozyskiwanie środków zewnętrznych.
- Wsparcie finansowe powiatu w zakresie realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych m.in. dzięki programowi Aktywny Samorząd (dofinansowanie PFRON).
- Zwiększenie możliwości dotarcia osób niepełnosprawnych w kontekście ułatwień cyfrowych (pracownicy PCPR obsługują system pomagający załatwianie urzędowych spraw)

Potencjał współpracy

- Dobra współpraca między PCPR-em a różnymi instytucjami/ podmiotami podejmującymi działania na rzecz osób niepełnosprawnych i/lub seniorów; sprawna komunikacja pomiędzy sobą.

Potencjał kadrowy:

- Specjalistycznie wykwalifikowana kadra
- Aktywna działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, która składa się z osób doświadczonych w pracy.

Potencjał działalności społecznej

- Duża liczba organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne posiadających zasoby w postaci specjalistycznie przygotowanych zawodowo pracowników.
- Dobra współpraca i pomoc organizacji pozarządowych między sobą. Otwartość, kreatywność, wychodzenie naprzeciw potrzebom, zaangażowanie działających w nich osób
- Inicjatywa własna ze strony organizacji pozarządowych
- Włączanie NGO w realizację działań rehabilitacyjnych na terenie różnych placówek
- Zmiany w postrzeganiu osób niepełnosprawnych. Zwiększenie poziomu ich uczestnictwa w życiu społecznym.

4. ZAŁOŻENIA STRATEGII

4.1 CEL NADRZĘDNY, CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE

Istotne dla skutecznego wdrażania zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pilskiego na lata 2023 -2032 jest sformułowanie celu nadrzędnego - wskazującego główny kierunek rozwoju polityki społecznej.

Rozwój systemu wsparcia społecznego umożliwiający skuteczną pomoc mieszkańcom Powiatu Pilskiego

Ogólność celu nadrzędnego wskazuje na potrzebę sformułowania celów strategicznych oraz celów operacyjnych, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia głównych założeń.

W niniejszym dokumencie sformułowano 4 cele strategiczne dedykowane:

- Systemowi wsparcia dzieci i rodziny
- Przeciwdziałaniu problemom związanym z uzależnieniami i przemocą
- Zasobom instytucjonalnym i kadrom służb społecznych
- Osobom niepełnosprawnym oraz starszym

Poniżej przedstawiono strukturę celów strategicznych i celów operacyjnych w dokumencie.

Tabela 12. Struktura celów strategicznych i celów operacyjnych

Cel strategiczny 1: Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej
• Cel operacyjny 1: Rozwój systemu pieczy zastępczej poprzez poprawę jakości świadczonych usług
• Cel operacyjny 2: Wsparcie osób usamodzielniających się oraz pomoc w planowaniu kariery zawodowej poprzez dostosowanie kwalifikacji do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy
• Cel operacyjny 3: Poprawa warunków rozwoju rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa
• Cel operacyjny 4: Zapewnienie pomocy w sytuacjach trudnych poprzez doskonalenie systemu wspierania rodziny
• Cel operacyjny 5: Rozwój infrastruktury dotyczącej bazy lokalowej, włączając dostosowanie jej do pełnienia założonych funkcji
• Cel operacyjny 6: Współpraca i wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych
Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego
• Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju podmiotów udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie lub uzależnieniami, a także nawiązywanie oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami
• Cel operacyjny 2: Rozwój i promocja usług związanych ze wsparciem osób uzależnionych
• Cel operacyjny 3: Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i uzależnienia oraz skuteczności działań pomocowych, a także upowszechnianie informacji na temat tych zjawisk i możliwości udzielenia wsparcia
Cel strategiczny 3: Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności), a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną
• Cel operacyjny 1: Rozwój usług instytucjonalnych
• Cel operacyjny 2: Rozwój i wsparcie kadry placówek świadczących usługi społeczne, a także promowanie idei wolontariatu wśród społeczeństwa
• Cel operacyjny 3: Rozwój infrastrukturalny oraz zwiększanie dostępności placówek świadczących usługi społeczne
Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego
• Cel operacyjny 1: Rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
• Cel operacyjny 2: Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych
• Cel operacyjny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych
• Cel operacyjny 4: Tworzenie miejsc oraz podmiotów służących aktywizacji, integracji i wsparcia

osób w wieku senioralnym

- Cel operacyjny 5. Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz starszych z Powiatu Pilskiego
- Cel operacyjny 6. Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom,

4.2 KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI

Najwyższą formą szczegółowości przyjętą w dokumencie stanowią kierunki działań, które umożliwiają konkretyzację poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 13. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 1. Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej

Cel strategiczny 1: Wzmacn ianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej		
	Kierunki działań	**Wskaźniki**
Cel operacyjny 1: Rozwój systemu pieczy zastępczej poprzez poprawę jakości świadczonych usług	1. Promocja i zwiększanie świadomości na temat pieczy zastępczej - poszerzanie kanałów informacji 2. Ulepszenie współpracy z sądami z uwagi na przedłużające się postępowania 3. Utworzenie kompleksowego programu tutoringu, m.in. przy współpracy ze specjalistami 4. Wparcie pracowników PCPR m.in. poprzez superwizorów	1. Liczba kampanii informacyjnych na rzecz zwiększenia świadomości społecznej na temat pieczy zastępczej 2. Liczba tutorów podejmujących współpracę z dzieckiem i rodziną 3. Liczba spotkań z przedstawicielami sądów w celu omówienia sytuacji prawnej dziecka i rodziny 4. Liczba pracowników PCPR objętych wsparciem doradczym
Cel operacyjny 2: Wsparcie osób usamodzielniających się oraz pomoc w planowaniu kariery zawodowej poprzez dostosowanie kwalifikacji do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy	1. Konieczność pozyskania środków finansowych na szkolenia zwiększające potencjał ludzi młodych zarówno zawodowych jak również umiejętności społecznych np. prawo jazdy, lepsza obsługa sprzętów	1. Kwota wydatków na wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w kształceniu się i rozwoju zawodowym (zł)
Cel operacyjny 3: Poprawa warunków rozwoju rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa	1. Zwiększenie liczby specjalistów, terapeutów w placówkach służb społecznych 2. Wsparcie doradcze: specjalistyczno-metodyczne dla rodzin 3. Zapewnienie pomocy prawnej wychowankom pieczy zastępczej	1. Liczba specjalistów, terapeutów pracujących w powiatowych placówkach służb społecznych 2. Liczba udzielonych porad prawnych wychowankom pieczy zastępczej 3. Liczba udzielonego wsparcia specjalistycznego, metodycznego rodzinom

Cel strategiczny 1: Wzmacn ianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej		
	Kierunki działań	**Wskaźniki**
	4. Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie możliwości pozyskiwania środków na likwidację barier architektonicznych ze środków PFRON 5. Podtrzymywanie integracji rodzin zastępczych poprzez organizację grup wsparcia, pikników, wycieczek,	4. Kwota środków finansowych przeznaczonych na likwidację barier architektonicznych (z 5. Liczba wydarzeń integrujących rodziny zastępcze
Cel operacyjny 4: Zapewnienie pomocy w sytuacjach trudnych poprzez doskonalenie systemu wspierania rodziny	1. Zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia rodzin 2. Poszerzenie współpracy pracowników PCPR z rodzinami potrzebującymi wsparcia 3. Wzrost liczby asystentów rodzin i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 4. Przygotowanie i realizacja Programów Osłonowych 5. Utworzenie sieci Placówek Wsparcia Dziennego	1. Liczba asystentów rodzin 2. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 3. Liczba placówek wsparcia dziennego 4. Liczba zrealizowanych Programów Osłonowych 5. Liczba rodzin objętych wsparciem organizacji pozarządowych
Cel operacyjny 5: Rozwój infrastruktury dotyczącej bazy lokalowej, włączając dostosowanie jej do pełnienia założonych funkcji	1. Utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka 2. Utworzenie specjalistyczno-terapeutycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej (14 osobowej) 3. Podnoszenie standardów istniejących placówek poprzez remonty, likwidację barier architektonicznych 4. Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych, treningowych	1. Liczba mieszkań chronionych, mieszkań wspomaganych i mieszkań treningowych w Powiecie Pilskim 2. Liczba Rodzinnych Domów Dziecka 3. Liczba specjalistycznych terapeutycznych placówek opiekuńczo - wychowawczych 4. Kwota wydatków na poprawę standardu i dostępności budynków placówek powiatowych wspomagających dziecko i rodzinę (zł)
Cel operacyjny 6: Współpraca i wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych	1. Podejmowanie współpracy z NGO, które prowadzą szkolenia i inne formy na rzecz aktywizacji młodych ludzi poszukujących zatrudnienia 2. Rozpowszechnienie idei NGO w zakresie pieczy zastępczej i rodziny na terenie powiatu	1. Liczba organizacji pozarządowych działających w zakresie pieczy zastępczej oraz rodziny na terenie powiatu 2. Liczba działań podjętych we współpracy z NGO aktywizujących zawodowo osoby młode - wychowanków pieczy zastępczej

Tabela 14. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 2. Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego

Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego		
	Kierunki działań	**Wskaźniki**
Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju podmiotów udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie lub uzależnieniami, a także nawiązywanie oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami	1. Rozwinięcie sieci placówek wspierających osoby dotknięte przemocą w rodzinie, w szczególności o dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, 2. Zwiększenie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie powstawania mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, 3. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne. 4. Podejmowanie współpracy z kuratorami sądowymi, prokuraturą, sądami, policją w celu zwiększenia liczby osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc, 5. Promowanie tworzenia, funkcjonowania oraz współpracy pomiędzy różnymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar m.in. współpracy gmin do zawierania współpracy z PCPR w Pile w ramach uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych.	1. Liczba miejsc, w których udzielana jest pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, Liczba mieszkań chronionych, 2. Kwota pozyskanych środków zewnętrznych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych (zł), Liczba grup, w których realizowany jest program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc, 3. Liczba realizowanych programów terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, 4. Liczba istniejących porozumień o współpracy gmin z PCPR w zakresie uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
Cel operacyjny 2: Rozwój i promocja usług związanych ze wsparciem osób uzależnionych	1. Stworzenie bazy podmiotów specjalizujących się w leczeniu uzależnień na terenie powiatu, 2. Wsparcie w poszukiwaniu placówek z wolnymi miejscami na terenie Polski, z uwzględnieniem formy leczenia stacjonarnego lub dzienne, 3. Realizowanie działań informujących o możliwości pozyskania wsparcia	1. Liczba podmiotów specjalizujący się leczeniu uzależnień na terenie powiatu, 2. Liczba udzielonego wsparcia, 3. Liczba podjętych działań informujących o możliwości pozyskania wsparcia w leczeniu uzależnień.

Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego		
	Kierunki działań	**Wskaźniki**
Cel operacyjny 3: Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i uzależnienia oraz skuteczności działań pomocowych, a także upowszechnianie informacji na temat tych zjawisk i możliwości udzielenia wsparcia	1. Stworzenie kompleksowych narzędzi umożliwiających diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy oraz uzależnień na terenie powiatu, 2. Upowszechnienie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie m.in. poprzez informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie, 3. Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. w szkołach i świetlicach gminnych, 4. Wzmocnienie oferty punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach powiatu pilskiego.	• Liczba nowych narzędzi umożliwiających diagnozowania i monitorowanie zjawiska przemocy i zjawiska uzależnień na terenie powiatu, • Liczba informatorów zawierających podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie na terenie powiatu, • Liczba wyświetleń (na stronie PCPR) informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie na terenie powiatu w ciągu roku, • Liczba zrealizowanych programów edukacyjno-profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzież, • Liczba osób korzystających ze wsparcia PCPR, NGO oraz usług punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach

Tabela 15. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 3. Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności),a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną

Cel strategiczny 3:	**Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności),a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną,** **Kierunki działań**	**Wskaźniki**
Cel operacyjny 1: Rozwój usług instytucjonalnych	1. Świadczenie wysokiej jakości usług w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej poprzez bardziej efektywne pozyskiwanie środków finansowych we współpracy z innymi podmiotami, 2. Stworzenie programu na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i opieki psychiatrycznej	1. Liczba stworzonych programów na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i opieki psychiatrycznej, 2. Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie działań projektów w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej
Cel operacyjny 2: Rozwój i wsparcie kadry placówek świadczących usługi społeczne, a także promowanie idei wolontariatu wśród społeczeństwa	1. Realizacja działań mających na celu wsparcie pracowników służb społecznych, m.in. poprzez grupy wsparcia, superwizję, coaching, 2. Doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar. 3. Wzrost wynagrodzeń kadry przynajmniej do poziomu wynagrodzeń na terenie m. Piły 4. Bezpośrednia współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi, a także UPPK w celu wzmocnienia kadr służb społecznych 5. Rozwój systemu wolontariatu	1. Średnia wysokość wynagrodzenia pracowników służb społecznych 2 Liczba wolontariuszy 3. Liczba działań promocyjnych kształcenie w zawodach około społecznych podjętych we współpracy 4. Liczba szkoleń, w których biorą udział pracownicy służb społecznych 5. Liczba wolontariuszy
Cel operacyjny 3: Rozwój infrastrukturalny oraz zwiększanie dostępności placówek świadczących usługi społeczne	1. Wykonanie audytu dostępności w placówkach świadczących usługi społeczne i realizacja wynikających z niego działań 2. Wzmocnienie bazy lokalowej PCPR stworzenie budynku umożliwiającego świadczenie odpowiedniego wsparcia 3. Zwiększenie zasobów mieszkań treningowych i mieszkań wspomaganych działających przy jednostkach wsparcia	1. Liczba wykonanych audytów w placówkach świadczących usługi 2. Wielkość powierzchni lokalowej PCPR, w której świadczone jest wsparcie 3. Liczba mieszkań treningowych i mieszkań wspomaganych działających przy jednostkach wsparcia

Tabela 16. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego

Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego		
Cele	**Kierunki działań**	**Wskaźniki**
Cel operacyjny 1: Rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym	1. Utworzenie infrastruktury oraz placówek służących wsparciu osób niepełnosprawnych i starszych (mieszkania wspomagane, chronione dla osób niepełnosprawnych oraz dla osób starszych) 2. Utworzenie centrów mieszkaniowo -opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz starszych 3. Modernizacja istniejących placówek wsparcia na terenie powiatu (m.in. DPS i inne ośrodki wsparcia) 4. Podnoszenie standardów lokalowych placówek edukacyjnych wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnością, 5. Rozszerzenie współpracy z gminami w zakresie zwiększenia bazy lokalowej, które umożliwią realizację działań wspierających, 6. Utworzenie warsztatu terapii zajęciowej lub powiększenie istniejącej bazy lokalowej	1a. Liczba miejsc w mieszkaniach wspomaganych dla osób niepełnosprawnych lub starszych 1b. Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób niepełnosprawnych lub starszych 2. Liczba miejsc w centrach mieszkaniowo - opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych lub starszych 3. Kwota wydatków na podnoszenie standardów i wzmocnienie zasobów lokalowych placówek wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie powiatu (zł) 4. Kwota wydatków na podnoszenie standardów lokalowych placówek edukacyjnych wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnością (zł) 5. Liczba gmin, z którymi nawiązano współpracę w zakresie zwiększenia bazy lokalowej, które umożliwią realizację działań wspierających, 6. Liczba nowych warsztatów terapii zajęciowej lub rozszerzenie działalności poprzez zwiększenie liczby uczestników
Cel operacyjny 2: Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Promowanie wśród przedsiębiorców idei zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, a także finansowanie i organizacja szkoleń mających pomóc osobom niepełnosprawnym wejść na rynek pracy 2. Promowanie działań w kierunku utworzenia podmiotów ekonomii społecznej	1a. Liczba zorganizowanych przez pracodawców staży wspomaganych lub praktyk 1b. Liczba zorganizowanych szkoleń w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych 2. Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu
Cel operacyjny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu	1. Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz likwidacji barier	1. Kwota wydatków na dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (zł)

	Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego	
społecznemu osób niepełnosprawnych	architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, 2. Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej, sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, a także uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, 3. Likwidacja barier transportowych poprzez zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu, gmin, organizacji pozarządowych oraz poprzez zachęcenie prywatnych przewoźników do dostosowanie środków transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych 4. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez likwidację barier technologicznych 5. Wspieranie różnych form integracji osób	2a. Kwota wydatków na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych (zł) 2b. Kwota wydatków na likwidację barier funkcjonalnych: architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych (zł) 2c. Kwota wydatków na działalność warsztatów terapii zajęciowej (zł) 2d. Kwota wydatków na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (zł) 3. Liczba zakupionych przez jednostki organizacyjne powiatu, gmin, organizacje pozarządowych środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych 4. Kwota wydatków na likwidację barier technologicznych (zł) 5. Liczba wydarzeń, spotkań, w których w ciągu roku wzięły udział osoby niepełnosprawne
Cel operacyjny 4: Tworzenie miejsc oraz podmiotów służących aktywizacji, integracji i wsparcia osób w wieku senioralnym	1. Utworzenie na terenie powiatu placówek takich jak Centra Aktywności Seniorów, Kluby Seniora 2. Utworzenie Powiatowej Rady Seniorów 3. Stworzenie dziennej placówki wsparcia seniorów poprzez wykorzystanie istniejącej bazy lokalowej	1. Liczba Centrów Aktywności Seniora i Klubów Seniora na terenie powiatu 2. Liczba posiedzeń Powiatowej Rady seniorów 3. Liczba placówek dziennego wsparcia seniorów

Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego		
Cel operacyjny 5. Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz starszych z Powiatu Pilskiego	1. Utrzymanie i pogłębienie współpracy z JST spoza powiatu oraz gminami na terenie Powiatu Pilskiego 2. Utworzenie programu rozwoju wolontariatu 3. Wspieranie działań podejmowanych przez NGO (np. poprzez wspieranie finansowe wkładu własnego) 4. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i seniorów	1. Liczba działań podjętych z JST spoza powiatu oraz gminami na terenie Powiatu Pilskiego 2. Liczba utworzonych Programów rozwoju wolontariatu 3. Liczba działań podejmowanych przez NGO wspartych przez PCPR 4. Liczba nawiązanych współpracy z NGO
Cel operacyjny 6. Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom,	1. Wsparcie w ramach opieki wytchnieniowej, korzystania z wsparcia asystentów osób niepełnosprawnych 2. Opracowanie programu z zakresu rehabilitacji społecznej dla osób niepełnosprawnych 3. Utworzenie Informatora dotyczącego dostępnej oferty wsparcia na terenie powiatu 4. Pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków PFRON i innych źródeł finansowych 5. Formowanie grup wsparcia na terenie powiatu 6. Tworzenie i realizacja działań programów osłonowych	1a. Liczba osób niepełnosprawnych wspartych w ramach opieki wytchnieniowej 1b. Liczba osób korzystających z wsparcia asystentów osób niepełnosprawnych 2. Liczba opracowanych programów z zakresu rehabilitacji społecznej dla osób niepełnosprawnych 3. Liczba opracowanych informatorów dotyczącego dostępnej oferty wsparcia dla osób niepełnosprawnych na terenie powiatu 4. Kwota środków finansowych pozyskanych na działania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków PFRON i innych źródeł finansowych 5. Liczba grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin na terenie powiatu Liczba realizowanych programów 6. Liczba utworzonych programów osłonowych

5. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Źródłami środków finansowych na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pilskiego na lata 2023-2032 będą:

- Budżet Powiatu Pilskiego i jego jednostek organizacyjnych,
- Budżet Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych i finansowanie realizacji zadań zleconych,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusze europejskie,
- Środki własne organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w realizację działań,
- Inne programy i granty.

Wskazane cele i działania Strategii będą wyznaczać kierunki finansowania polityki społecznej w Powiecie Pilskim. Tak jak wspomniano w latach 2017-2022 wydatki Powiatu Pilskiego na szeroko rozumianą pomoc społeczną wyniosły 266.664.837 zł.

Warto zwrócić także uwagę, że zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pilskiego na lata 2023-2032 mogą stanowić podstawę do ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe na realizację poszczególnych działań.

6. PODMIOTY REALIZUJĄCE ZAPISY STRATEGII

Głównym koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pilskiego na lata 2023 -2032 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, które będzie współpracować z szeregiem instytucji m.in. Ośrodkami Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, samorządami gminnymi i powiatowymi, Powiatowym Urzędem Pracy w Pile, a także organizacjami pozarządowymi.

W kolejnych tabelach wskazano podmioty, które będą zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 17. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 1 Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej

Cel strategiczny 1: Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej		
	Kierunki działań	**Realizatorzy**
Cel operacyjny 1: Rozwój systemu pieczy zastępczej poprzez poprawę jakości świadczonych usług i poszerzanie kanałów przekazywania informacji	1. Promocja i zwiększanie świadomości na temat pieczy zastępczej - poszerzanie kanałów informacji 2. Ulepszenie współpracy z sądami z uwagi na przedłużające się postępowania 3. Wparcie pracowników PCPR m.in. poprzez superwizorów	PCPR, placówki oświatowe, opiekuńczo wychowawcze, kuratorzy społeczni i zawodowi, lokalne NGO, lokalne media: radio, lokalna telewizja, lokalna prasa, podmioty zajmujące się marketingiem, ROPS, OPS, parafie, Sądy, kuratorzy sądowi, prezesi sądów, Prokuratura, uczelnie wyższe na terenie Piły, rodziny zastępcze, placówki oświatowe
Cel operacyjny 2: Wsparcie osób usamodzielniających się oraz pomoc w planowaniu kariery zawodowej poprzez dostosowanie kwalifikacji do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy	1. Konieczność pozyskania środków finansowych na szkolenia zwiększające potencjał ludzi młodych zarówno zawodowych jak również umiejętności społecznych np. prawo jazdy, lepsza obsługa sprzętów	PCPR, ROPS, Powiatowy Urząd Pracy, PFRON, OPS, placówki oświatowe, NGO
Cel operacyjny 3: Poprawa warunków rozwoju rodzin w procesie wychowania dzieci i zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i poradnictwa	1. Zwiększenie liczby specjalistów, terapeutów w placówkach służb społecznych 2. Wsparcie doradcze: specjalistyczno-metodyczne dla rodzin 3. Zapewnienie pomocy prawnej wychowankom pieczy zastępczej	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, samorząd powiatowy i gminny, wojewoda, Ministerstwo, Marszałek, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Uczelnie wyższe, NGO, Ośrodki Pomocy Społecznej

Cel strategiczny 1: Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej	Kierunki działań	Realizatorzy
	4. Zwiększenie świadomości rodzin w zakresie możliwości pozyskiwania środków na likwidację barier architektonicznych ze środków PFRON 5. Podtrzymywanie integracji rodzin zastępczych poprzez organizację grup wsparcia, pikników, wycieczek	PFRON, rodziny zastępcze, sponsorzy.
Cel operacyjny 4: Zapewnienie pomocy w sytuacjach trudnych poprzez doskonalenie systemu wspierania rodziny	1. Zwiększenie dostępu do kompleksowego wsparcia rodzin 2. Poszerzenie współpracy pracowników PCPR z rodzinami potrzebującymi wsparcia 3. Wzrost liczby asystentów rodzin i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej 4. Przygotowanie i realizacja Programów Osłonowych 5. Utworzenie sieci Placówek Wsparcia Dziennego	PCPR, OPS, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, placówki wsparcia dziennego, OIK, placówki ochrony zdrowia, ośrodki adopcyjne, rodziny zastępcze, wojewoda, placówki edukacyjne, placówki opiekuńczo- wychowawcze, wszystkie podmioty zaangażowane w realizację zadań z zakresu dziecka i rodziny, gmina miejska Kraków, samorząd powiatowy, samorządy gminne
Cel operacyjny 5: Rozwój infrastruktury dotyczącej bazy lokalowej, włączając dostosowanie jej do pełnienia założonych funkcji	1. Utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka 2. Utworzenie specjalistyczno-terapeutycznej placówki opiekuńczo-wychowawczej (14 osobowej) 3. Podnoszenie standardów istniejących placówek poprzez remonty, likwidację barier architektonicznych 4. Utworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych, treningowych 5. Wspieranie gmin w tworzeniu warunków pozyskania lokali socjalnych	NGO, samorząd powiatowy, PCPR, rodziny zastępcze, PFRON, placówki opiekuńczo-wychowawcze, marszałek, wojewoda, partnerzy prywatni, samorząd gminny, OPS,

Cel strategiczny 1: Wzmacnianie systemu wsp tarcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej	Kierunki działań	Realizatorzy
Cel operacyjny 6: Współpraca i wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych	1. Podejmowanie współpracy z NGO, które prowadzą szkolenia i inne formy na rzecz aktywizacji młodych ludzi poszukujących zatrudnienia 2. Rozpowszechnienie idei NGO w zakresie pieczy zastępczej i rodziny na terenie powiatu	NGO, placówki opiekuńczo-wychowawcze, PCPR, przedsiębiorcy, sponsorzy, rodziny zastępcze, OPS, parafie, placówki oświatowe, kuratorzy społeczni i zawodowi, lokalne media, radio, lokalna telewizja, lokalna prasa, podmioty zajmujące się marketingiem, ROPS, Samorząd

Tabela 18. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 2 Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego

Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego	Kierunki działań	Realizatorzy
Cel operacyjny 1. Wspieranie rozwoju podmiotów udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie lub uzależnieniami, a także nawiązywanie oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy podmiotami	1. Rozwinięcie sieci placówek wspierających osoby dotknięte przemocą w rodzinie, w szczególności o dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, 2. Zwiększenie bazy lokalowej na terenie powiatu w zakresie powstawania mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie, 3. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych, terapeutycznych i innych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne. 4. Podejmowanie współpracy z kuratorami sądowymi, prokuraturą, sądami, policją w celu zwiększenia liczby osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc,	Urząd Marszałkowski, PCPR, Samorząd powiatowy, Wojewoda, Marszałek, inne źródła dofinansowania, Zespoły Interdyscyplinarne, Kuratorzy sądowi, Zespoły kuratorskie, Sądy, PCPR, OPS, Prokuratura, Grupy robocze, Komisariat Policji, Lokalne media - radio, telewizja, prasa

Cel strategiczny 2: Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego		
	Kierunki działań	**Realizatorzy**
Cel operacyjny 2. Rozwój i promocja usług związanych ze wsparciem osób uzależnionych	1. Promowanie tworzenia, funkcjonowania oraz współpracy pomiędzy różnymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tematyką przemocy w rodzinie i wsparciem ofiar m.in. współpracy gmin do zawierania współpracy z PCPR w ramach uczestnictwa w Zespołach Interdyscyplinarnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 2. Stworzenie bazy podmiotów specjalizujących się w leczeniu uzależnień na terenie powiatu. 3. Wsparcie w poszukiwaniu placówek z wolnymi miejscami na terenie Polski, z uwzględnieniem formy leczenia (stacjonarne bądź dzienne). 4. Realizowanie działań informujących o możliwości pozyskania wsparcia.	OPS, PCPR, Ośrodki Opieki Zdrowotnej,

Cel operacyjny 3: Badanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i uzależnienia oraz skuteczności działań pomocowych, a także upowszechnienie informacji na temat tych zjawisk i możliwości udzielenia wsparcia	1. Stworzenie kompleksowych narzędzi umożliwiających diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy oraz uzależnień na terenie Powiatu Pilskiego, 2. Upowszechnienie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie m.in. poprzez informatora zawierającego podstawową wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie, 3. Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. w szkołach i świetlicach gminnych, 4. Wzmocnienie oferty punktów konsultacyjnych dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w gminach Powiatu Pilskiego.	Komisariaty Policji, placówki edukacyjne, Komisja Bezpieczeństwa, Komisja Rady Powiatu, Pełnomocnik Wójta/Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Samorządy gminne, Organizacje pozarządowe, PCPR, Specjaliści praktycy, NGO

Tabela 19. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 3. Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności),a także instytucji zajmujących się szeroką rozumianą pomocą społeczną

strategiczny 3: Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności),a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się szeroką rozumianą pomocą społeczną		
	Kierunki działań	**Realizatorzy**
Cel operacyjny 1: Rozwój usług instytucjonalnych	1. Świadczenie wysokiej jakości usług w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej poprzez bardziej efektywne pozyskiwanie środków finansowych we współpracy z innymi podmiotami, 2. Stworzenie programu na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i opieki psychiatrycznej	PCPR, samorząd powiatowy, marszałek, wojewoda, PFRON, NGO, środki prywatne
Cel operacyjny 2: Rozwój i wsparcie kadry placówek świadczących usługi społeczne, a także promowanie idei wolontariatu wśród społeczeństwa	1. Realizacja działań mających na celu wsparcie pracowników służb społecznych, m.in. poprzez grupy wsparcia, superwizję, coaching, 2. Doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną jej ofiar. 3. Wzrost wynagrodzeń kadry przynajmniej do poziomu wynagrodzeń na terenie m. Piły 4. Bezpośrednia współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi, a także UP w celu wzmocnienia kadr służb społecznych 5. Rozwój systemu wolontariatu	PCPR, ROPS, kadra zatrudniona w placówkach działająca w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i starszych, OPS, placówki edukacyjne, Samorząd powiatowy, samorząd gminny, wojewoda, marszałek, PFRON, Uczelnie wyższe, NGO, lokalne organizacje młodzieżowe - w tym harcerze, Kluby Seniorów,
Cel operacyjny 3: Rozwój infrastrukturalny oraz zwiększanie dostępności placówek świadczących usługi społeczne	1. Wykonanie audytu dostępności w placówkach świadczących usługi społeczne i realizacja wynikających z niego działań 2. Wzmocnienie bazy lokalowej PCPR stworzenie budynku umożliwiającego świadczenie odpowiedniego wsparcia 3. Zwiększenie zasobów mieszkań treningowych i mieszkań wspomaganych działających przy jednostkach wsparcia	Samorząd powiatowy, marszałek, wojewoda, PCPR, Samorząd gminny, NGO

Tabela 20 Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 4. Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego

Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego	Kierunki działań	Realizatorzy
Cel operacyjny 1: Rozwój bazy lokalowej i placówek umożliwiających skuteczną pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym	1. Utworzenie infrastruktury oraz placówek służących wsparciu osób niepełnosprawnych i starszych (mieszkania wspomagane, chronione dla osób niepełnosprawnych oraz dla osób starszych) 2. Utworzenie centrów mieszkaniowo -opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz starszych 3. Modernizacja istniejących placówek wsparcia na terenie powiatu (m.in. DPS, WTZ, ŚDS i inne ośrodki wsparcia) 4. Podnoszenie standardów lokalowych placówek edukacyjnych wspierających dzieci i młodzież z niepełnosprawnością 5. Rozszerzenie współpracy z gminami w zakresie zwiększenia bazy lokalowej, które umożliwią realizację działań wspierających	Samorząd gminny, samorząd powiatowy, PCPR, OPS, NGO, PFRON, marszałek, wojewoda, placówki edukacyjne (pozyskane przez nie środki własne)
Cel operacyjny 2: Zwiększenie poziomu aktywizacji i skuteczności rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	1. Promowanie wśród przedsiębiorców idei zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, a także finansowanie i organizacja szkoleń mających pomóc osobom niepełnosprawnym wejść na rynek pracy 2. Promowanie działań w kierunku utworzenia podmiotów ekonomii społecznej	PCPR, UP, przedsiębiorcy, podmioty ekonomii społecznej, WTZ, NGO, PFRON, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Pile, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, przedsiębiorcy, ROPS, niepełnosprawni, podmioty gospodarcze tworzące miejsca pracy chronionej
Cel operacyjny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych	1. dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,	Samorząd gminny, samorząd powiatowy, PCPR, PFRON, OPS, środki osób prywatnych, Społeczna Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, wspólnoty mieszkaniowe, wojewoda, marszałek, instytucje rządowe, NGO

Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego	Kierunki działań	Realizatorzy
Cel operacyjny 4: Tworzenie miejsc oraz podmiotów służących aktywizacji, integracji i wsparcia osób w wieku senioralnym	1. Utworzenie na terenie powiatu placówek takich jak Centra Aktywności Seniorów, Kluby Seniora 2. Utworzenie Powiatowej Rady Seniorów 3. Utworzenie stanowiska koordynatora integrującego środowiska senioralne 4. Stworzenie dziennej placówki wsparcia seniorów poprzez wykorzystanie istniejącej bazy lokalowej 5. Utworzenie specjalistycznego powiatowego UTW	PCPR, ROPS, kadra zatrudniona w placówkach działająca w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i starszych, OPS, placówki edukacyjne, Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, PCPR
Cel operacyjny 5: Zwiększenie współpracy podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz starszych z Powiatu Pilskiego	1. Utrzymanie i pogłębienie współpracy z JST spoza powiatu oraz gminami na terenie powiatu krakowskiego 2. Utworzenie programu rozwoju wolontariatu 3. Wspieranie działań podejmowanych przez NGO (np. poprzez wspieranie finansowe wkładu własnego) 4. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych i seniorów	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, JST spoza powiatu PCPR, NGO, uczelnie wyższe, lokalne organizacje młodzieżowe w tym harcerze, placówki edukacyjne, lokalne organizacje, Kluby Seniorów, OPS, Koła Gospodyń Wiejskich, wojewoda, marszałek, UTW.
Cel operacyjny 6: Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom	1. Kontynuowanie wsparcia w ramach opieki wytchnieniowej, korzystania z wsparcia asystentów osób niepełnosprawnych 2. Opracowanie programu z zakresu rehabilitacji społecznej dla osób niepełnosprawnych 3. Utworzenie Informatora dotyczącego dostępnej oferty wsparcia na terenie powiatu 4. Pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych ze środków PFRON i innych źródeł finansowych 5. Formowanie grup wsparcia na terenie powiatu 6. Tworzenie i realizacja działań programów osłonowych	Samorząd powiatowy, samorząd gminny, wojewoda, marszałek, NGO, OPS, środki realizatorów opieki wytchnieniowej, NFZ, Samorząd powiatowy, PCPR, placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych, Społeczna Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, PFRON, środki prywatne, placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów,

7. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ORAZ JEJ AKTUALIZACJA

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pilskiego na lata 2023-2032 polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych ilościowych i jakościowych umożliwiającym określenie bieżące stanu realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Proces ten pozwala na stwierdzenie czy podejmowane działania są zgodne z założeniami, które określono na etapie ich planowania.

Coroczne sprawozdania

Najważniejszym, podstawowym narzędziem umożliwiającym monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą coroczne sprawozdania, które przygotowywane będą przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Ich celem jest wykrywanie nieprawidłowości przy wdrażaniu poszczególnych działań w ramach Strategii.

Zakłada się, że część danych potrzebnych do przygotowywania sprawozdania będzie oparta o informacje przekazywane przez instytucje odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań. Źródłem danych mogą być dane statystyczne, raporty z kontroli, dane z badań społeczności lokalnej.

Coroczne sprawozdania publikowane będą na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile. Dzięki takiemu rozwiązaniu dostęp do dokumentów otrzymają wszyscy potencjalni zainteresowani jego realizacją mieszkańcy i interesariusze.

Na zakończenie horyzontu czasowego Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przygotowane zostanie sprawozdanie końcowe zawierające określenie wartości wszystkich wskaźników wskazanych w rozdziale 3. Informacje pozyskane podczas sporządzania sprawozdania będą przydatne do sporządzenia aktualizacji dokumentu. Proces ten na celu weryfikację aktualnych zapisów - celów strategicznych oraz operacyjnych a także kierunków działań do zmieniających się warunków społeczno - ekonomicznych.

Zakłada się , że proces aktualizacji dokumentu będzie prowadzony w sposób partycypacyjny angażujący szeroką grupę interesariuszy - zarówno pracowników służb społecznych jak i lokalnych organizacji i grup społecznych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

8. PODSUMOWANIE

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pilskim na lata 2023 -2032 jest kluczowym narzędziem strategicznym służącym rozwiązywaniu problemów społecznych. Wskazuje on kluczowe kierunki działań , których systematyczna realizacji przyczyni się do osiągnięcia wytyczonych celów operacyjnych i strategicznych. Wykorzystanie zidentyfikowanych potencjałów w zakresie systemu dotychczas prowadzonej pomocy społecznej i istniejących zasobów instytucjonalnych może pozwolić na niwelowanie kluczowych problemów.

Zakłada się, że realizacja poszczególnych zapisów dokumentu zapewni szerokie wsparcie poszczególnym grupom interesariuszy w tym rodzinom ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, osobom niepełnosprawnym, osobom uzależnionym oraz doświadczającym problemu przemocy. Podjęte działania przyczynią się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego a także podniosą poziom świadczonych usług społecznych.

Kluczowym warunkiem dla skutecznego wdrażania Strategii jest dobra współpraca, samorządów, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na terenie Powiatu Pilskiego w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej. Zaangażowanie szerokiego grona podmiotów w działania pozwoli na dalsze budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla grup szczególnie zagrożonych marginalizacją.

9. BIBLIOGRAFIA - ŹRÓDŁA DANYCH

- Bank Danych Lokalnych GUS
- MPiPS-03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach od 2017 do 2021 roku - otrzymane od OPS poszczególnych gmin Powiatu Pilskiego
- Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2017
- Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2018
- Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2019
- Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2020
- Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2021
- Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2022
- Ocena Zasobów Pomocy Społecznej od 2017 roku do 2022 roku

SPIS TABEL, WYKRESÓW

Tabele

Tabela 1. Stan liczby ludności (2012/2020) 5

Tabela 2. Budynki mieszkalne ogółem w Powiecie Pilskim w 2012 i 2020 roku 8

Tabela 3. Czynniki SWOT w sferze społecznej 9

Tabela 4. Placówki pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej w Powiecie Pilskim 10

Tabela 5. Powody przyznania pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej w poszczególnych gminach Powiatu Pilskiego w 2017 r. 17

Tabela 6. Powody przyznania pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej w poszczególnych gminach Powiatu Pilskiego w 2021 r. 18

Tabela 7 Zestawienie rodzin zastępczych w 2021 roku 21

Tabela 8. Wykonane wydatki Powiatu Pilskiego na pomoc społeczną w dziale klasyfikacji budżetowej nr 852 [zł] 22

Tabela 9. Wykonane wydatki Powiatu Pilskiego Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w dziale klasyfikacji budżetowej nr 853 [zł] 22

Tabela 10. Wykonane wydatki Powiatu Pilskiego na rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze w dziale klasyfikacji budżetowej nr 855 [zł] 23

Tabela 11. Pozostałe wykonane wydatki Powiatu Pilskiego m.in. ze środków PFRON[zł] 23

Tabela 12. Struktura celów strategicznych i celów operacyjnych 31

Tabela 13. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 1. Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej ... 33

Tabela 14. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 2. Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego .. 35

Tabela 15. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 3. Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności), a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą społeczną 37

Tabela 16. Kierunki działań i sposób monitorowania ich realizacji w ramach celu strategicznego 4. Cel strategiczny 4: Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego 38

Tabela 17. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 1. Wzmacnianie systemu wsparcia dzieci i rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pieczy zastępczej 42

Tabela 18. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 2. Przeciwdziałanie problemom związanymi z uzależnieniami i przemocą na terenie Powiatu Pilskiego 44

Tabela 19. Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 3. Wzmocnienie zasobów instytucjonalnych (w tym ich dostępności),a także rozszerzanie świadczonych usług oraz rozwój i wsparcie kadr instytucji zajmujących się szeroką rozumianą pomocą społeczną 47

Tabela 20 Podmioty zaangażowane w realizację poszczególnych celów operacyjnych w ramach celu strategicznego 4. Wsparcie osób niepełnosprawnych oraz starszych na terenie Powiatu Pilskiego 48

Wykresy

Wykres 1. Prognoza demograficzna dla Powiatu Pilskiego - stan ludności wg wybranych grup wieku w perspektywie 2050 roku 5

Wykres 2. Lekarze na 10 tys. ludności w 2013 i 2019 roku 6

Wykres 3. Liczba osób w Powiecie Pilskim, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności 14

Wykres 4. Liczba rodzin w trudnej sytuacji życiowej, którym przyznano pomoc w poszczególnych gminach Powiatu Pilskiego w latach 2017 i w 2021 r. 14

Wykres 5. Liczba rodzin w trudnej sytuacji życiowej, którym przyznano pomoc w Powiecie Pilskim w latach 2017 do 2021 r. 15

Wykres 6. Powody przyznania pomocy rodzinom trudnej sytuacji życiowej w gminach Powiatu Pilskiego 15

Wykres 7. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Powiecie Pilskim na 10 tys. ludności wg kryterium dochodowego ekonomicznych grup wieku - poniżej kryterium dochodowego 19

Wykres 8. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Powiecie Pilskim na 10 tys. ludności wg kryterium dochodowego ekonomicznych grup wieku - powyżej kryterium dochodowego 19

Wykres 9. Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Pilskim w latach 2018 - 2022 21

Wykres 10. Liczba zarejestrowanych wniosków o nadanie numeru PESEL oraz statusu cudzoziemca UKR w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie 24